

O INTERESNI SKUPNOSTI ZA KULTURO

Kulturni boj je tudi politični boj

Prav je, da v mesecu, ko smo z vso spoštljivostjo in zavzetostjo praznovali slovenski kulturni praznik — Prešernov dan, malo več spregovorimo tudi o kulturi v naši občini, o dosežkih, težavah in načrtih na tem področju. O marsičem lahko spregovorimo, vendar celotnega področja našega boja za nove kulturne vrednote in razvoj samoupravne kulturne politike ne bo mogoče dovolj osvetliti v enem sestavku.

Razmere in odnosi so se od tistih časov, ko smo kulturi namenili le skromne proračunske denarje in tu in tam miloščin-

Razstava o delu Edvarda Kardelja

Za svojo prvo akcijo v tem letu je Klub samoupravljalcev iz Ribnice sprejel nalogo, da organizira razstavo ob prvi obletnici smrti tov. Edvarda Kardelja. 37 fotografij prikazuje plodno delo tega velikega jugoslovanskega marksista, ki je vse svoje življenje posvetil razvoju samoupravne Jugoslavije.

Razstava je v Domu JLA, kasneje pa jo bodo prenesli tudi v ostala občinska središča.

sko drobtino z obložene mize združenega dela, bistveno spremenile. Tudi v kulturi se, tako kot v vsej družbi, uveljavlja ustvarjalnost delovnih ljudi. Ustava in zakon o združenem delu odpirata široke možnosti razvoju socialističnih samoupravnih odnosov. Novi družbeni odnosi ne krepijo le družbeno političnega in ekonomskega položaja delavskega razreda v razpolaganju z družbenim bogastvom, temveč ustvarjajo tudi pogoje za vsestransko prisotnost njihovih interesov v kulturni aktivnosti in ustvarjalnosti, kar krepi humanistično in osvobodilno funkcijo kulture.

Načrt aktivnosti na kulturnem področju v vseh sredinah v občini naj bi temeljil na splošno

dogovorjenih stališčih družbeno političnih in kulturnih dejavnikov o nadaljnjem razvoju, razširjanju in poglobljanju široko zastavljene kulturne akcije. Izhaja iz spoznanja, da je, kakor je zapisal že Ivan Cankar, kulturni boj hkrati tudi politični boj, da je kultura nerazdelna sestavina življenja in dela naših delovnih ljudi in da je kulturni razvoj tudi samoupravni proces, ta pa je osnova našega socialističnega razvoja.

O kulturi v naši samoupravni družbi govori množica dokumentov. Že naša osvobodilna vojna in celotno revolucionarno gibanje sta postavila celotno našo kulturno akcijo na nove, socialistične osnove, predvsem pa na najvidnejše mesto v boju za nov čas in novega človeka. Obvezujoče govore o kulturi tudi vsi pomembnejši dokumenti družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Eden najjasnejših je dokument socialistične zveze in zveze sindikatov — dogovor o kulturni akciji. Bistveni premiki v organizacijskem, predvsem pa tudi vsebinskem pogledu so bili doseženi tudi s široko zastavlje-

no aktivnostjo v zvezi komunistov — človek, delo, kultura pred tremi leti. Prav ta akcija, akcija o človeku, delu in kulturi, ni imela kratkotrajnega značaja; zahtevala je dolgoročne akcije vseh družbenopolitičnih in samoupravnih dejavnikov. Pri tem ni šlo zgolj za preštetvanje prireditev in njih organiziranje, pač pa za dejansko spreminjanje razmer in odnosov do kulture, za vzgojni proces v samoupravnem duhu, za čim širšo socialistično vzgojo delovnih ljudi, za razvoj partiotizma, poglobljanje varnostne kulture itd.

Akademik Josip Vidmar je ob neki priložnosti dejal, da smo s samoupravno interesno skupnostjo za kulturo pozivali kulturni hram; zdaj gre za to, da ga napolnimo z vsebino, mu damo pravo vrednost. Slednje zahteva še mnogo trdnega dela. Marsikaj je še nedorečenega, mnogo je vrzeli, čeprav ne gre zanikati pomembnih premikov in dosežkov. Letošnji dobitnik Prešernove nagrade, gledališčnik Slavko Jan, je s pono-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Konec januarja je komite občinske konference ZKS Ribnica s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine organiziral razgovor z direktorji delovnih organizacij in predsedniki delavskih svetov. Beseda je tekla o naši skupni pripravljenosti in organiziranosti za načrtovanje in izvajanje gospodarske stabilizacije v tem letu, o ukrepih, ki jih bo treba sprejeti v sleherni delovni in življenjski sredini v skladu s tem.

Pri tem čakajo vse nas odločilne in odgovorne naloge, katerih se ne bomo mogli niti smeli lotiti tako kot vedno doslej. Stabilizacijski napor mora postati dejansko naša skupna naloga; ne gre zgolj za to, da bomo v delovnih organizacijah izdelali stabilizacijske načrte, jih z več ali manj zavzetosti sprejeli in zaklenili v predale. Razmere so zdaj pač takšne, da je nujno treba spremeniti tudi odnos do izva-

janja teh nalog. Stabilizacijski načrt mora postati izraz hotenja slehernega delavca; to pomeni, da ga mora vsak delavec poznati, ga sprejeti za svojo obveznost in k njegovi uresničitvi pridejati svoj kar največji delež. Če pravimo delavec, mislimo pač slehernega delavca, ne zgolj tistega v neposredni proizvodnji.

Borba za uresničitev gospo-

darske stabilizacije bo seveda potekala na številnih frontah: večja storilnost, kar najbolj izkoriščen delovni čas in material, manj bolniških in „plavih“, večja kvaliteta izdelkov, manj že skoro bolezenskega sklicevanja na „pravice“ brez upoštevanja in spoštovanja „obveznosti“ in „dolžnosti“ itd.

Na področju zaposlovanja se bomo morali sprijazniti s poča-

snejšo rastjo, predvsem pa z uveljavljanjem modernije tehnologije. Na tem razgovoru je, zelo značilno za naše razmere, eden izmed direktorjev dejal, da niti ni problem zaposlovanja novih delavcev (končno jih celo že primanjkuje), pač pa to, kako ZAPOSLOTI ŽE ZAPOSLENE! Vsekakor je to izjava ki ni brez teže niti ni iz trte zvita. Temelji

Zaposliti zaposlene!

na konkretnih podatkih o tako ali drugače izgubljenih delovnih urah in dneh, na podatkih o tem, koliko ur v osmih urah RESNIČNO DELAMO, proizvajamo, ustvarjamo. Tovrstne ugotovitve bi bile izredno zanimive za sleherno delovno sredino, tudi pri nas in videli bi, da se naš osemurni delavnik v mnogih primerih razpolovi ali pa je delovna vnema celo še manjša.

Te dni bomo v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela obravnavali našo delovno učinkovitost v preteklem letu. Akcija okrog zaključnih računov 1979 naj bo priložnost za temeljite razgovore ne le o preteklem gospodarjenju, pač pa in predvsem o načrtnejšem in gospodarnejšem obnašanju v tem letu — ne le zaradi stabilizacije, pač pa zaradi nas samih. Spregovorimo o velikih in dobrih, majhnih prispevkih slehernika in celote gospodarnejšemu poslovanju, spregovorimo o naših slabih navadah in razvadah in ne iščimo vzrokov in krivcev za težave le zunaj nas. Spregovorimo, navsezadnje, tudi o tem, kako bomo letos, v letu stabilizacije in tudi v kasnejših letih, dejansko zaposlili že zaposlene in s tem v enakem času naredili in pri-gospodarili mnogo več kot doslej. Nam vsem v dobro, v korist in ponos.

F. G.

Kulturni boj je tudi politični boj

(Nadaljevanje s 1. str.)

som ugotavljal velike dosežke pri izgradnji kulturnega prostora v zadnjem času: gradnja doma Ivana Cankarja v Ljubljani, kulturni dom v Novi Gorici, urejanje gledaliških prostorov v Mariboru, pospešena gradnja in prenova kulturnih domov v mnogih krajih pri nas. Brez dvoma so to pomembni dosežki, ob katerih pa se ne smemo uspavati. Vse prepočasi se uveljavljajo samoupravni odnosi in svobodna menjava dela na kulturnem področju, še vse je v nas preveč prisotno razmišljanje, naj se s kulturo ukvarjajo kulturniki in prosvetarji. Družbenopolitični dejavniki, ki so sicer v preteklosti sprejeli veliko obvezujočih sklepov o kulturi, na izvajanje le-teh prehitro pozabljajo.

Ocene učinkovitosti delegatskega sistema in odnosov zgovorno dokazuje to. Zapisali smo že, da so v mnogih okoljih delegacije zanemarjene; še posebej mačehovski odnos odgovornih dejavnikov je do delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Tako ugotavljajo ocene zveze komunistov v občini, prav tako skupščinske analize; do podobnih ugotovitev smo prišli na doslej opravljenih razgovorih z delegati v Sodražici in Loškem potoku. Zgovoren je vsakokratni strah o sklepčnosti skupščine SIS (tudi kulturne) ob njenem sklicu. Skupščina kulturne skupnosti pa naj bi vsekakor postala mesto dogovarjanja med uporabniki in izvajalci kulturnih načrtov, konkreten izraz svobodne menjave dela na tem področju. Sedanje stanje in razmere pa dokazujejo le, da v krajevnih skupnostih še nismo uspeli razširiti skrbi s komunalnega tudi na druga interesna področja, enako v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela. V skupščini kulturne skupnosti se namesto svobodne menjave dela hočeš nočeš še naprej uveljavlja star proračunski sistem financiranja kulturnih akcij. Se pravi, da bo nujno postoriti še marsikaj, da bomo uresničili misel o samoupravnem odnosu, ki mora biti hkrati tudi kulturni odnos in obratno.

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je lani obravnavala izredno pomembno oceno o napakah, pomanjkljivostih in stranpoteh kulturnega amaterizma; zadevo so obravnavali tudi ustrezni organi ZK in SZDL v republiki, o tem je tekla beseda tudi v občinah. Pri nas smo o tem spregovorili pred letom dni na skupni seji komiteja ZK in

predsedstva zveze kulturnih organizacij in se dogovorili za vrsto konkretnih akcij in aktivnosti. Žal je v marsičem ostalo pri dogovorih, kar ponovno dokazuje spoznanje, da znamo in uspemo o stvareh sprejeti dogovore, za njihovo uresničitev pa nam pogosto zmanjka časa, sile in celo volje.

Res je, s kulturno skupnostjo pred približno desetimi leti smo pozidali kulturni hram in kulturi zagotovili sistemske denarje. V zadnjih letih smo se trudili z utrjevanjem kulturne organiziranosti in z akcijo o človeku, delu in kulturi marsikaj postorili pri ustanavljanju kulturnih društev v občini. Ponosni smo bili na številne pevske zборе v posameznih krajih v občini, ki da so stebri kulturnega delovanja, okrog katerih naj bi se razvilo in razvijalo kar se da živahno kulturno dogajanje. Danes ugotavljamo ponovne zastoje, razpadanje zborov, skromno voljo in pripravljenost za delovanje v kulturnih društvih. Vzrok ni in ne more biti le pomanjkanje denarja niti prostora, pač pa pomanjkanje ljudi, pomanjkanje volje in pripravljenosti. Vzrok je v tem, da v samoupravnih sredinah, v naših temeljnih samoupravnih skupnostih, nismo opredelili skrbi za kulturo kot ene poglavitnih in stalnih nalog družbenopolitičnih in samoupravnih dejavnikov.

Se nam ne zdi, da moramo to spremeniti? Da lahko spremenimo, če hočemo? Saj hočemo?

Nad polovico v občini za kulturo zbranega denarja združuje občinska kulturna skupnost v kulturni skupnosti Slovenije. Precejšen del proračuna skupnosti je namenjenega razvoju knjižničarstva v občini, zgo-

vinskemu arhivu in regionalnemu zavodu za spomeniško varstvo. Zveza kulturnih organizacij skrbi za skromno financiranje domače amaterske kulture (pevske zbori, kulturna društva, gostovanja, likovne razstave ipd.).

Nedvomno je bila preteklo leto ena največjih kulturnih akcij v občini organizacija prvega srečanja likovnikov Janko Trošt. Julija je enajst jugoslovanskih slikarjev in kiparjev teden dni upodabljalo našo krajino na platna in v les, rezultate pa smo lahko videli na razstavi ob ribniškem semnju v domu JLA. Likovno srečanje, katerega smo razen kulturne skupnosti izdatno podprle organizacije združenega dela in družbenopolitične organizacije, naj bi bilo tradicionalno in tudi že ena izmed predvidenih manifestacij v počastitev 900-letnice Ribnice v letu 1982.

V prihodnje bo nujno treba posvetiti več skrbi razvoju knjižničarstva. Sodimo, da je sedanja usmeritev in organizacija tega področja (matična knjižnica v Ribnici in izpostave v krajevnih središčih) dobra osnova za hitrejši razvoj in širjenje kroga bralcev.

Kljub skromneje odmerjenim sredstvom bo v prihodnje KS morala marsikaj narediti za ureditev prostorov za kulturno dejavnost. Teh je malo oziroma so

skrajno neprimerni (Loški potok, Zapotok, Sodražica, Slemen). Tako je stvar tudi opredeljena v izhodiščih za naslednji srednjeročni načrt. Seveda pa so želje in potrebe eno, možnosti drugo.

Letos, v letu stabilizacije, je za potrebe kulture (občinski in republiški program) v prvih dneh mesecih predvidena prispevna stopnja 0,93 odstotka, od marca do konca leta pa v višini 0,83 odstotka. Za program kulturne skupnosti Slovenije občinska kulturna skupnost združuje 0,52 odst. zbranih sredstev, za občinske potrebe pa ostane 0,31 odst. To pomeni, da bomo letos za kulturo v občini zbrali skupno 5 milijonov 785 tisoč dinarjev, in sicer za občinsko kulturno skupnost 2 milijona 816 tisoč in za republiško nekaj manj kot tri milijone dinarjev.

Pred kulturno skupnostjo so dejansko pomembne naloge če naj se uresničujejo in uresničijo v začetku zapisane misli in če naj kultura v vsej svoji širini zadobi mesto v družbi, ki ji pripada. To pa spet pomeni, da bodo vsi odgovorni dejavniki morali odločneje kot doslej skrbeti za hitrejši razvoj kulturnega amaterizma v občini, kulturna dejavnost pa mora dobiti ustrezno mesto v načrtih in delovanju vseh temeljnih samoupravnih skupnosti.

FRANCE GRIVEC

Predlog v premislek

Na nedavnem občnem zboru osnovne organizacije zveze sindikatov v osnovni šoli „Dr. Anton Debeljak“ v Loškem potoku so med drugim razpravljali tudi o kadrovskih problemih.

Nujno bi namreč potrebovali učitelje za tehnično in glasbeno vzgojo. Ker pa podoben problem obstaja tudi na osnovni šoli „Dr. Ivan Prijatelj“ v Sodražici predlagajo, da bi potrebovala šolnika opravljala svoje vzgojno delo izmenično na obeh šolah. Predlog je vreden upoštevanja, saj bi na ta način reševali akutni problem pomanjkanja omenjenih učno-vzgojnih kadrov v obeh šolah; utemeljen bi bil tudi s stabilizacijskih vidikov.

Šolniki v Loškem potoku želijo, da bi o njihovem predlogu razpravljali njihovi stanovski kolegi v osnovni šoli v Sodražici, prav tako pa tudi v samoupravnih interesnih skupnosti za izobraževanje v Ribnici.

Vsekakor bi bilo prav, da bi se predlagana rešitev uresničila do pričetka šolskega leta 1980/81.

KAREL ORAŽEM

V ribniškem gradu se vsako leto odvijajo prireditve, ki naznanjajo, da ta hram kulture še vedno služi svojemu namenu. — Večina fotografij v današnji številki REŠETA je delo Jožice Mohar iz Ribnice.

Žive naj vsi narodi...

je pred poldrugim stoletjem zapisal velem slovenskega in jugoslovanskih narodov, mislec, humanist, pesnik in borec za napredek France Prešeren. Živel in ustvarjal je v času in med ljudmi, ki ga niso razumeli, prevelik za svoj prostor in čas, s pogledom, uprtim v prihodnost, v prihodnost sveta in človeštva.

Dan njegove smrti, 8. februarja, je slovenski narod že v letih

France Mihelič: Prešernov portret (1945, Črnomelj)

ljudske revolucije proglasil za svoj kulturni praznik. Njegovo ime je bilo zapisano na praporih borcev za svobodo in revolucijo, njegovo ime in njegova videnja so nosili v srcih tisoči rodoljubov.

S Prešernovim imenom je najtesneje povezana tudi naša Ribnica, kamor ga je še kot otroka prignala „uka žeja“ nabirat znanja in kjer se je kot odličnjak vpisal v znamenito prvo zlato knjigo ribniške šole.

V majhnem narodu porojeni Prešeren je vedel, da „viharje jeznih mrzle domačije bile pokrajine naše so“, da je zgodovina tega naroda en sam boj, zaničevanje, zatiranje in nenehne krvavi punt, tudi razprtija, saj „Slovenec že mori Slovence, brata!“ To ga je bolelo, bolelo kot umetnika, pripadnika malega naroda in kot človeka. Iz globokega razočaranja se mu nazadnje kot olajšanje izviije „Največ sveta otrokom sliši Slave!“, čemur več desetletij kasneje pritrdi pisatelj Finžgar z „Naprodaj nismo Slovenci nikdar!“ in še kasneje Cankar s podrobneje opredeljenim revolucionarnim geslom „Narod si bo pisal sodbo sam!“ Razočaran nad časom in okoljem Prešeren žalostno ugotovi, da „Slep je, kdor se s petjem ukvarja“, čeprav ne preneha peti. Prav v najhujših razočaranjih in bolečinah je v

klenem jeziku znal najlepše upovedati vso svojo veliko osebo bolečino in bolečino tlačenega slovenskega naroda. Pri sluhni pa je znal tudi trpljenje človeštva kot celote, vsem zatiranim in ponižanim in jim preroško nakazal prihodnost:

„Žive naj vsi narodi,
ki dan dočakat hrepene,
da koder sonce hodi,
ne bo pod njim sužnje glave,
da rojak,
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo me-
jak...“

kar so slovenski komunisti z Edvardom Kardeljem vzeli kot vodilo svojega boja za uveljavitev socialnih, ekonomskih in narodnostnih pravic svojega in jugoslovanskih narodov in to tudi zapisali v uvodu Manifesta komunistične partije Slovenije, sprejetem na ustanovnem kongresu v aprilu 1937 na Čebinah. To misel je mnogo desetletij kasneje lepo opredelil za naš čas in našega človeka veliki mislec in revolucionar Kardelj, katerega obletnico rojstva in smrti smo nedavno počastili, s srečo, ki je človeku ne more dati nihče, če si je ne ustvari in izbiri sam.

Prav to, sreča, mir, prijateljstvo in sodelovanje, pa je človeštvu še kako potrebno. Prešernova vizija sveta in človeštva je tudi v jedru jugoslovanskega videnja sveta, sveta miru, sodelovanja, bratstva in prijateljstva, saj si bo le v takem svetu lahko vsakdo ustvarjal svojo lastno srečo.

V zakoniku kralja Hamurabija (1.728 – 1.686 pred našim štetjem) je zapisano: „Hamurabi je prišel, da bi ustvaril pravičnost, da bi preprečil, da bi močni slabim storili krivico.“ Je bila to vizija miru ali poskus nadvlade še močnejšega nad močnimi? Je danes kaj drugače? Vedno prihajajo močni, zaskrbljeni za usodo majhnih in šibkih, prihajajo v imenu moči, sile, ideologije, vere; prihajajo, da bi vladali, prevladali, gospodovali, izkoriščali; prihajajo v imenu miru in demokracije, vse od Hamurabija dalje preko rimskega „deli in vladaj“ do bližnje preteklosti in zaskrbljujoče sedanjosti.

Kardelj je v svojem delu Socializem in vojna podrobneje opredelil sodobni svet in vojno. Sedanja praksa dokazuje pravilnost njegovega razmišljanja. Dokazuje tudi pravilnost naših skupnih prizadevanj za obrambo celovitosti domovine in

samoupravnega opredelitve naše družbe, ki jo moramo, spoštovanje preteklost in revolucionarna izročila zgodovine, nenehno braniti in potrjevati. Pač v skladu s Titovo mislijo, da je bolje stoje umreti kot kleče živeti.

Ostanimo pri Prešernu, umetniku, mislec, vizionarju prihodnosti. Ni pomembno, kakšna je bila njegova podoba nekoč; vsakdo si jo lahko po njegovem delu ustvari po lastni presoji, razumevanju. Danes, v našem času nam je Prešeren najdražji in najbližji zaradi svojega dela, prav v tistih pesmih, kjer se njegova misel spreminja v naše življenjsko načelo, tudi v življenjsko resničnost. Njegova Zdravica je še danes živa želja in vodilo vsemu naprednemu človeštvu. Zapisal jo je v času, ko je bila misel o enakopravnem sožitju med narodi komaj drzna sanja največjih ljudi. Danes, ko je ta sanja življenjska nujnost človeštva, čutimo hvaležnost in spoštovanje do svojega pesnika, do njegovega genija in v tem je njegova slava.

FRANCE GRIVEC

Idejno politično usposabljanje v občini

Komite občinske konference ZK Ribnica je na januarski seji obravnaval med drugim uresničevanje načrta idejno političnega usposabljanja v zvezi komunistov in v drugih družbenopolitičnih organizacijah. Na tem področju je bilo doslej, je prevladala ugotovitev, narejene mnogo premalo.

Najuspešnejša dosedanja oblika usposabljanja članov ZK je dopisna šola marksizma v okviru medobčinskega študijskega središča in tromesečni seminar teorije in prakse marksizma. V zadnjih dveh letih sta bila v Ribnici organizirana dva oddelka dopisne šole, ki ju je obiskovalo nekaj nad 40, končalo pa približno 20 slušateljev, kar pomeni precejšen osip, v mnogih primerih pa tudi neresnost in premajhno odgovornost v kadrovanju v šolo.

Letošnji oddelek dopisne šole je pričel delati 8. februarja. Prijavljenih je 25 slušateljev, v glavnem mladih komunistov. Predavanja (pričel je Janez Bambič z mednarodnimi odnosi in zunanjo politiko Jugoslavije) bodo potekala, skupaj z vmesnimi testi iz seveda z intenzivnim študijem posameznikov doma, do junija, ko bodo zaključni testi. V dopisni šoli bo obdelanih osem najaktualnejših tem z družbenopolitičnega in ekonomskega področja.

V načrtu je tudi nekaj seminarjev za novospregate oz. mlade člane zveze komunistov, delavska univerza pa pripravlja skupno občinsko politično šolo za slušatelje – kandidate iz vseh družbenopolitičnih organizacij, ki naj bi bila v spomladanskem času.

Misel in delo Edvarda Kardelja

Priporočamo vsem, da naročijo knjigo Franca Šetince „Misel in delo Edvarda Kardelja“, ki je pred kratkim izšla pri Prešernovi družbi. Knjiga na dostojen in vsakomur razumljiv način uvede bralca v celotni, vsestransko pomenljivi svet Kardeljeve misli in življenja.

Knjigo, ki ima 262 strani in stane samo 70 dinarjev, lahko naročite pri Prešernovi družbi v Ljubljani. Če bi bilo naročil več, lahko skupno naročilo odpošlje tudi naša sindikalna organizacija. Pišite na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, Ljubljana (ali pa knjigo naročite po telefonu: št. 061-21-440).

Družbeni sveti – oblika demokratične priprave družbenih odločitev

Skupščina občine Ribnica je na svoji seji 11. februarja obravnavala kot osnutek tudi predlog odloka o ustanovitvi družbenih svetov za potrebe delovanja te družbenopolitične skupnosti.

Družbeni sveti so novejša, izvirna institucija političnega sistema socialistične samoupravne demokracije. Razvili so se v družbeni praksi, ki se je izoblikovala, uveljavila in potrdila v času nastajanja današnje ustave ter vseh ostalih njenih zasnov, ki jih je bilo možno koristiti v družbeni praksi ter pri premagovanju težav in ovir, ki jih moramo premagovati in odpravljati pri nadaljnji preobrazbi družbe in zagotavljanju njenega vsestranskega razvoja in napredka na teh osnovah.

Nadaljnji razvoj socialistične samoupravne demokracije je terjalo, da razvijamo in uveljavljamo izvirne osnove naše družbe ter na ta način ustvarimo takšne pogoje za nadaljnji razvoj samoupravne demokracije, ki bi se naj potrdili v družbeni praksi.

Takšen ustvarjalni napor je bilo možno doseči le s pomočjo in polno angažiranostjo najodgovornejših družbenopolitičnih, znanstveno raziskovalnih in strokovnih potencialov, s katerimi razpolaga celotna družbena skupnost. Le-ti naj bi izoblikovali ustrezno zasnovo in obdelavo izvirnih družbeno ekonomskih osnov in jih s polno politično in strokovno odgovornostjo ponudili delavcem in delovnim ljudem v združenem delu in v družbi v proučitve, presojo in odločitve. Družbeni sveti so to nalogo, tam kjer so že ustanovljeni, dobro in uspešno opravili.

Čeprav smo pri našem samoupravnem delu že imeli opravka in še vedno imamo, z raznimi posvetovalnimi sveti, pa smo po besedah Edvarda Kardelja s formiranjem družbenih svetov dosegli izvirno pot. Le-ti so dobili nalogo: ne sprejemajo končne odločitve, ampak izoblikujejo predloge celovitih, maksimalnih rešitev. Družbeni sveti v polni meri uresničujejo načelo, ki je značilno in ki mora biti značilno za sistem samoupravne demokracije: v tem sistemu ne postavljajo alternative in se ne bojujejo za nek prestiž, ampak za to, da bi našli optimalne rešitve, ki objektivno ustrezajo potrebam naše socialistične družbe.

Prednost svetov je tudi v tem, da njihovi člani niso posamezniki, ampak določene organizacije in državni organi, kar svetom omogoča, da ne postanejo zaprta telesa, ampak da se delegati stalno menjujejo, odvisno od narave problemov, ki so na dnevnem redu.

Predlogi svetov morajo biti celoviti in ne nepopolni, kar pomeni, da se bodo vsi člani morali angažirati za iskanje najboljših rešitev. Le na ta način bodo sveti postali močna opora delavcem in njihovim delegatom, ki bodo prinesli v delegatski skupščini ali njenih izvršilnih organih dokončno rešitev.

Rešitev in odločitev v teh organih bo dosti lažja, ker bodo že pred samim odločanjem razpolagali z mnenjem in s stališči vseh tistih družbenih dejavnikov, ki sodelujejo pri delu sveta.

Edvard KARDELJ je v svoji brošuri Smeri razvoja političnega sistema nakazal potrebo, da je potrebno naš samoupravni sistem organizacijsko odpreti do družbe, kajti samoupravljanje v OZD ni samo njena stvar, ampak tudi zadeva ustreznih teles, ki bi lahko po svoji sestavi in položaju vplivala naboljšanje dela samoupravnih in poslovnih organov.

Na ravni občinske skupščine Ribnica in v dogovoru z občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami predvideva osnu-

tek odloka o družbenih svetih, da ustanovimo svet, ki bi v svojem delu obravnaval problematiko s področja družbenopolitičnega in delegatskega sistema, kakor tudi svet, katerega aktivnost bi bila usmerjena na področje ekonomske politike, gospodarjenja in planiranja.

V tej začetni fazi obstaja mišljenje, da sta to tista dva sveta, ki lahko največ doprinesejo k odprtju našega samoupravnega sistema napram družbi, občani, delegatu. Zavedati se moramo tudi, da so udeleženci pri delu družbenih svetov politično in strokovno odgovorni za predlagane rešitve. Odgovorni so članom družbenopolitičnih organizacij oziroma delegatom v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in preko njih delavcem in delovnim ljudem v združenem delu na svojem področju.

Upoštevati bomo morali, da obstaja možnost, da si družbeni sveti prisvojijo preveliko oblast, kar bi jim omogočalo vmešavanje v samoupravne pravice in aktivnost posameznih samoupravnih skupnosti in njihovih odgovornih organov.

Družbene svete v občini smo razvili in ustanovili predvsem zaradi družbeno nujne potrebe, uveljavili pa se bodo kot pomembna institucija našega političnega sistema. S tem, da družbeni sveti povezujejo druž-

beno-politične dejavnike, znanstveno raziskovalne in strokovne potenciale združenega dela v okviru občine, republike ali zveze v procesu snovanja in oblikovanja predlogov skupnih opredelitev in rešitev, prispevajo k nadaljnji utrditvi in razširitvi samoupravne demokratičnosti. Obenem postajajo vse bolj učinkovita prepreka tisti družbeni praksi, v kateri si posamezniki in posamezne skupine prilaščajo monopol nad oblikovanjem predlogov za skupne rešitve.

Da bi delo družbenih svetov zaživel, da bi se izognili obravnavanju zadev, o katerih so že govorili v ustreznem drugem delovnem telesu, se mora spet soočiti s konkretnimi problemi in ne samo splošnimi načeli. Občinski družbeni sveti bodo morali posvetiti več pozornosti konkretnemu položaju delavca v konkretni organizaciji v vseh njegovih odnosih do združenega dela in družbe. Posebno pozornost zasluži delavčev družbeno-ekonomski položaj pri pridobivanju sredstev za osebne dohodke po rezultatih njegovega živega in minulega dela.

Svete bo potrebno ustanovljati tudi za tista področja, ki so še posebej pomembna za zadovoljevanje vsakdanjih življenjskih potreb občanov.

Naš namen ni bil, da z jamemo vsa vprašanja delovanja družbenih svetov, temveč da usmerimo našo pozornost k središčnim vprašanjem sedanjega trenutka v delu in razvoju družbenih svetov.

FRANC ŽELEZNIK

Eno izmed postajališč za potnike medmestnega avtobusnega prometa, ki ga ni načel samo zob časa, temveč tudi neodgovorne človeške roke. Ob razmišljanju da se poveča cena avtobusnim voznicam, bi bilo potrebno tudi potniku zagotoviti ustrezne pogoje, ko čaka na prevoz.

Usposabljanje delegatov

Klub samoupravljalcev bo v tem mesecu zaključil razgovore z delegati za zbornice občinske skupščine in skupščine SIS. Že opravljena razgovora z vsemi delegati na področju KS Sodražica in Loški potok sta pokazala, da se delegati zavedajo svoje vloge, da jo več ali manj poznajo, vendar je njihovo delo oteženo, ker ostaja brez pomoči vseh tistih dejavnikov, ki bi jim bili dolžni nuditi pomoč. Razgovor bo organiziran še v Dolenji vasi, za krajevno skupnost Ribnica pa bomo izvedli dva, zaradi prevelikega števila delegatov.

Majhni, a z velikimi načrti...

Krajevna skupnost Velike Poljane je teritorialno in po številu prebivalcev najmanjša v občini. Tudi po razvitosti jo je šteti med manj razvite. Obsega naslednja naselja:

1. Bukovec — površina 69 ha; 12 prebivalcev
2. Delonje Podpoljane — površina 100 ha; 45 prebivalcev
3. Dule — površina 468 ha; 4 prebivalci
4. Finkovo — površina 46 ha; 7 prebivalcev
5. Gorenje Podpoljane — površina 59 ha; 25 prebivalcev
6. Ortnek — površina 395 ha; 34 prebivalcev
7. Skrajnek — površina 126 ha; 9 prebivalcev
8. Velike Poljane — površina 144 ha; 145 prebivalcev
9. Vrh pri Poljanah — površina 48 ha; 4 prebivalci
10. Žukovo — površina 80 ha; 9 prebivalcev.

Celotna krajevna skupnost Velike Poljane obsega tako 15,4 km², kar predstavlja 6 % celotne površine občine.

Prebivalstvo se v povojnem obdobju stalno zmanjšuje. Še v letu 1948 je bilo v naši krajevni skupnosti 427 prebivalcev, sedaj pa je število padlo že na 295, kar predstavlja le še 2,4 % ribniških občanov. V letu 1948 so krajsani Velikih Poljan predstavljali še 4,3 % prebivalstva občine.

V smislu skupnega interesa tako občine kot tudi krajevne skupnosti je v perspektivi nujno treba obdržati poseljenost hribovitih naselij, zato je (res-da nekoliko optimistično) predviden porast prebivalstva v celotni krajevni skupnosti do leta 2000 na 325 prebivalcev. Gibanje prebivalstva prikazuje naslednja tabela in diagram:

GIBANJE PREBIVALCEV V KRAJEVNI SKUPNOSTI VELIKE POLJANE

leto	štev. prebivalcev	padec in predvideni porast v %	delež v občini
1948	498		
1953	461	-7,43	4,3
1961	387	-16,05	3,8
1971	332	-7,58	3,3
1979	295	-12,25	2,8
1985	300	+2,75	2,4
2000	325	+8,03	

DIAGRAM GIBANJA ŠTEVILA PREBIVALCEV KRAJEVNE SKUPNOSTI VELIKE POLJANE: glej skico!

Razen neprestanega zmanjševanja prebivalstva ugotavljamo v naši krajevni skupnosti še drug negativni moment: staranje prebivalstva. V zadnjih osmih letih je število otrok, starih do 14 let, padlo za 19 %, hkrati pa se je delež odraslih starih nad 60 let povečal od 18,67 na 18,98 odst.

In kaj naši prebivalci pretežno delajo? Zaposlenih je 82 prebivalcev, od teh 55 izven naše občine. Tako se še vedno večji del prebivalstva ukvarja s kmetijstvom.

V celotni krajevni skupnosti nimamo nobene delovne organizacije, zato je tudi toliko delovnih ljudi, ki se vozijo na delo, največ v Ljubljano. Infrastruktura je zelo nerazvita. Ni mirodajen le podatek, da nimamo nobene ceste asfaltirane, pač pa

skih vasic. Ravno ta pereča problematika nas je vodila v to, da smo intenzivno pričeli izgrajevati infrastrukturo v celotni krajevni skupnosti in da bo to ena izmed pomembnejših nalog tudi v srednjeročnem obdobju.

Tako smo že lani pričeli z izgradnjo ceste Ortnek — Velike Poljane, ki bo po predračunu stala približno 6 milj. din. Velike Poljane so naše največje naselje, saj prebiva tu 50 % prebivalcev krajevne skupnosti. Izgradnja te ceste bo tako za Velike Poljane, kot tudi za vsa naselja, ki

STAROSTNA starost	STRUKTURA leto 1971		PREBIVALCEV V KRAJEVNI leto 1979		SKUPNOSTI VELIKE POLJANE indeksi	
	štev. prebival.	delež	štev. prebival.	delež	prebivalcev	deležev
Skupaj	332	—	295	—	88,86	—
0 — 6	38	11,45	29	9,83	76,32	85,85
7 — 14	42	12,65	36	12,20	85,71	96,44
15 — 59	190	57,23	174	58,99	91,58	103,08
nad 60	62	18,67	56	18,98	90,32	101,66

Predvidena trasa nove ceste, ki bo središču krajevne skupnosti Velike Poljane nudila boljšo povezavo in dostop na glavno cesto Ljubljana—Kočevje. — Podrtija predstavlja objekt „spomeniškega varstva“, ki ga ustrezni organi niso dovolili podreti, pa se mu je moralo izogniti tudi cestišče.

to, da so zaenkrat ceste v krajevni skupnosti (razen Ortnek — Velike Poljane) še tako ozke, da jih pozimi ni mogoče pluziti s sodobno mehanizacijo. Še vedno imamo hišice, ki ne premorejo električne energije. Od desetih naselij je še vedno pet naselij brez vodovoda. Res, da so to manjše vasice, vendar pa sta vodovod in normalnejša cesta pogoj za ohranitev teh hribov-

gravitirajo na to cesto; zelo velikega pomena. Omogočila bo normalnejšo dostopnost do regionalne ceste in avtobusne linije Ljubljana — Kočevje. Ze lani smo se lotili tudi rekonstrukcij krajevnih cest, vendar bomo pomemben del nalog morali prenesti še v naslednje srednjeročno obdobje.

Krajsani smo na zboru že v letu 1979 med drugimi sprejeli tudi

(Nadaljevanje na 6. str.)

(Nadaljevanje s 5. str.)

sklep o uvedbi dodatnega samopriskupka za izgradnjo cest v krajevni skupnosti, za dokončno elektrifikacijo, za ureditev postajališč itd. Odločili smo se zbirati dodatni samopriskupke na podlagi pismenih ose-

bnih izjav in tako s to akcijo 20. januarja letos dosegli že 97 % udeležbo vseh zavezancev. Smatramo, da v naši sredini ob koncu akcije ne bo in ne bi smelo biti posameznika, ki ne bi hotel tudi materialno prispevati za izboljšanje dostopnosti svojega kraja ali s solidarnostjo pomagati so-

sednjemu naselju. Višina dodatnega samopriskupka je dokaj visoka in znaša v naselju Velike Poljane 10.000 din na gospodinjstvo in 400 din od hektara zemlje, ki ga ima gospodinjstvo v lasti. V ostalih naseljih je višina prispevka 5.000 din na gospodinjstvo in 200 din na hektar zemlje. Z razumevanjem se odzivajo tudi lastniki vikendov, katerih je 24 in bodo prispevali po 5.000 din. S tem se bo zbralo približno 800.000 din, to pa so za našo krajevno skupnost velika sredstva, hkrati pa veliko premajhna, da bi lahko pokrili izgradnjo kategorizirane ceste Ortnek - Velike Poljane in rekonstrukcije krajevnih cest.

Pomoč smo dobili v vseh delovnih in temeljnih organizacijah združenega dela materialne proizvodnje v Ribnici, Sodražici in Dolenji vasi, v gozdarskem TOZD v Velikih Laščah in v Samoupravni komunalni skupnosti Ribnica. S svojim delom so že pomagali in bodo tudi v nadalje sami krajsani, v poletnih mesecih pa nam bo priskočila na pomoč tudi mladinska brigada.

Izgradnja infrastrukture, elektrifikacija, napeljava 20 telefonov ter ureditev postajališč nam v perspektivi ne bo osemljena aktivnost.

Na Velikih Poljanah je stavba osnovne šole, ki ni v zavidljivem stanju. Nujno jo bo vsaj toliko adaptirati, da bo lahko po potrebi služila svojemu namenu in pa za to, da bo v naslednjem srednjeročnem obdobju lahko deloval v tem objektu potujoči vrtec. Imamo 29 predšolskih otrok, največ iz kmečkih družin; naša skupna dolžnost je, da tudi tem otrokom omogočimo enakopravnejši vstop v šolo.

V bližnji prihodnosti bomo morali misliti tudi na gradnjo gasilskega doma, hkrati pa tudi na izgradnjo prostorov družbenopolitičnih organizacij. Nevzdržno je stanje, da se tako mladina, socialistična zveza kot tudi krajevna skupnost in drugi lahko sestajajo le v „leseni baraki“ - v prostorih krajevne skupnosti, kateri pa niti v toliko ne ustrezajo.

da bi lahko imeli tu arhiv. Tako so arhivi po hišah sedanjih in bivših funkcionarjev, kar mnogokrat onemogoča normalno delovanje.

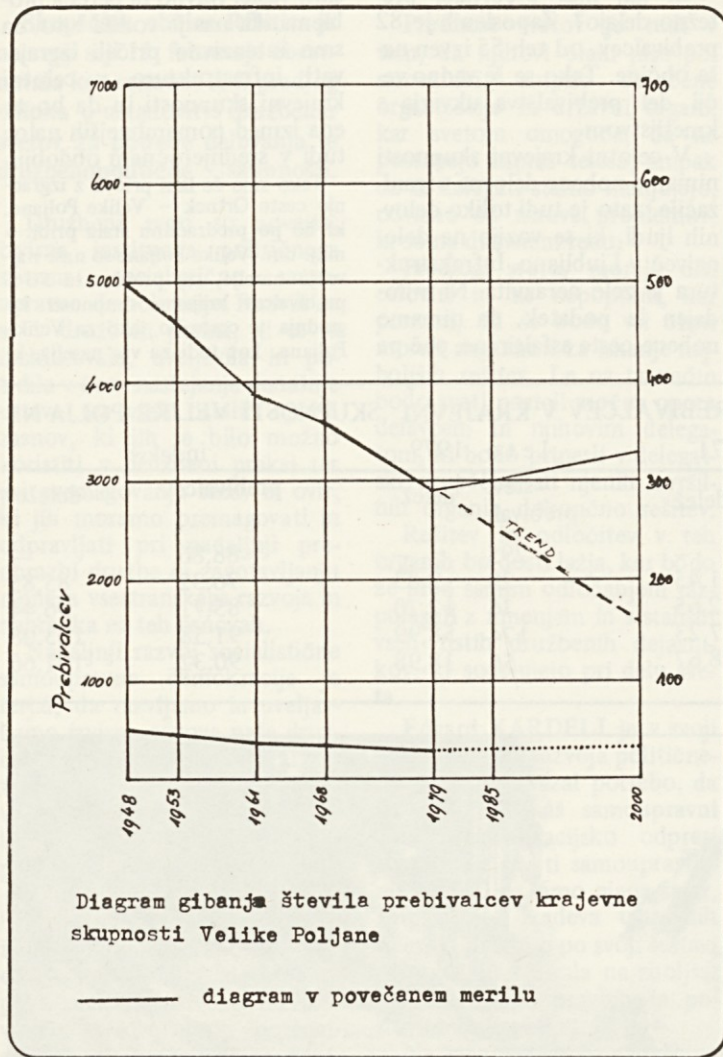
Tudi na kulturnem ter telesnokulturnem področju se ne moremo pohvaliti. Praktično v naši krajevni skupnosti ne deluje nobeno društvo s teh področij, čeprav so za to možnosti.

Naši krajsani se oskrbujejo pretežno v Mercatorjevi prodajalni v Ortneku in ne le skromnosti krajanov, pač pa tudi veliki prizadevnosti prodajalk gre zahvala, da so krajsani s preskrbo zadovoljni.

Turistično društvo je bilo ustanovljeno leta 1958. Že čez dve leti je bil zgrajen turistični dom na Grmadi. Dom pa je danes že premajhen in žal ne nudi prenočišč. Zato se je turistično društvo odločilo, da bo v bližnji prihodnosti adaptiralo in razširilo obstoječe gostišče v tolikšen dom, da bo nudil vsaj 27 ležišč in večji ter sodobnejši gostinski prostor. Na Grmadi je otvoritev sezone vsako leto v prvomajskih praznikih. Prvo nedeljo v avgustu je srečanje dolenskih turistov in znana polharska noč v oktobru. Turiste vabi Grmada s svojim čudovitim razgledom predvsem v pomladanskih in poletnih dneh, dom pa obratuje sobotne, nedeljske in praznične dni.

Kljub temu pa je turizem v naši krajevni skupnosti še vse premalo razvit. Narava nudi lepe pogoje za zimski šport, kmečki turizem, izlete in podobno. Zato bo potrebno v prihodnje izkoristiti tudi te naravne danosti.

A. ZAKRAJŠEK

Registracija motornih in priklopnih vozil

Za registracijo motornih in priklopnih vozil je pristojen upravni organ za notranje zadeve tiste občine, v kateri ima občan stalno bivališče.

Za registracijo je potrebno naslednje:

- vloga oziroma evidenčni list za vozilo na predpisanem obrazcu (kolkovana s 44.— din upravne takse), ki ga občan dobi na tehničnem pregledu vozila;
- dokaz o izvoru lastništva (račun, carinska deklaracija);
- potrdilo o obveznem zavarovanju motornega in priklopnega vozila;
- potrdilo o plačani cestnini in evidenčnih tablicah;
- potrdilo davčne uprave o plačanem prometnem davku.

Na osnovi vseh teh dokazil, ki jih občan predloži organu, pristojnemu za registracijo, mu lahko le-ta registrira motorno

vozilo. Prometno dovoljenje se izda z veljavnostjo enega leta.

Podaljšanje registracije

- za podaljšanje registracije motornih in priklopnih vozil je potrebno: vloga oziroma prijava za podaljšanje veljavnosti registracije na predpisanem obrazcu (kolkovana s 44.— din upravne takse), ki jo občan dobi na tehničnem pregledu vozila;
- potrdilo o obveznem zavarovanju;
- potrdilo o plačani cestnini;
- občan mora predložiti tudi prometno dovoljenje, v katerega se vpiše podaljšanje registracije;
- vlogo za podaljšanje registracije je potrebno vložiti pred potekom njene veljavnosti, najkasneje pa v roku 30 dni po poteku, vendar v tem času vozila ne sme uporabljati;

Spremembo lastništva se mora prijaviti v 15 dneh. Lastnik dobi novo prometno dovoljenje, v primeru prenosa registracije v drugo registrsko območje pa tudi nove evidenčne tablice.

Spremembe prebivališča

Spremembo prebivališča lastnika motornega vozila prijavi lastnik pri organu za notranje zadeve tiste občine, v kateri se je za stalno prijavil. Vlogo za spremembo prebivališča lastnika je treba vložiti v 15 dneh. Če je imel lastnik prejšnje prebivališče v drugem registrskem območju, dobi novo prometno dovoljenje in registrski tablici, vendar samo na podlagi odjave vozila občine, iz katere se je izselil.

Prijava tehničnih sprememb na vozilih:

- Vsako tehnično spremembo na vozilu je treba prijaviti v

15 dneh od nastale spremembe (barva vozila, zamenjava motorja, šasije, ali če se spremeni katerikoli izmed podatkov o vozilu, ki so navedeni v prometnem dovoljenju);

- če občan tudi v 30 dneh po preteku registracije ne vloži vloge za podaljšanje njene veljavnosti, mora vrniti evidenčne tablice.

Spremembe lastništva motornega in priklopnega vozila:

Za spremembo lastništva je potrebno: vloga, kolkovana s 34.— din upravne takse, obrazec vloge je predpisan;

- dokaz o lastništvu (kupo-prodajna pogodba z overjenim podpisom lastnika in potrjena od pristojne davčne uprave);
- prometno dovoljenje prejšnjega lastnika.

Koliko teh malčkov bo upravičeno na otroški dodatek? Koliko njihovih mamic se je ali pa se še bo lahko poslužilo ugodnosti, ki jim jih daje nova zakonodaja?

Vse o otroškem dodatku

Pogosto se sprašujemo, kako priti do denarne pomoči za otroka, kakšni so pogoji itd.

Veliko je vprašanj, vendar malo ljudi začne postopek na pravem mestu. Občanom želimo s tem sestavkom razložiti vse, da bi lažje uveljavljali svoje pravice. Prav tako želimo, da bi besedo „doklade“ zamenjali z „otroškim dodatkom“, saj boste tako lažje sledili informacijam v dnevnem časopisu in drugih javnih občilih.

Pri skupnosti otroškega varstva se zbira denar za naslednje pomoči:

1. pomoč za opremo novorojenega otroka,
2. otroški dodatek otrok delavcev in z njimi izenačenih občanov,
3. otroški dodatek otrok kmetov in drugih družin, ki jim je pomoč nujno potrebna,
4. posebni dodatek k otroškemu dodatku otrok z edinim hranilcem,
5. posebni dodatek k otroškemu dodatku težje telesno ali duševno prizadetih otrok.

Pomoč za opremo novorojenega otroka ima vsak otrok, ne glede na dohodek družine. Roditelj, ki uveljavlja to pomoč, pa lahko izbira:

- zavitek za opremo novorojenca, ali
 - denarni znesek (600 din).
- Priporočamo vam, da se odločite za zavitek, saj je v njem opreme za 1.200 din. Razlika

med eno in drugo možnostjo je torej občutna. Prednost zavitka je tudi v tem, da vam ga tovarna pošlje na dom. Roditelji uveljavljajo pomoč za opremo novorojenega otroka od 15. 2. 1980 dalje pri Skupnosti otroškega varstva Ribnica. Zahtevek je potrebno vložiti pri Skupnosti otroškega varstva 60 dni pred pričakovanim porodom, če se roditelj odloči za zavitek, 30 dni pred pričakovanim porodom pa, če se roditelj odloči za denarni znesek te pomoči. Roditelj ima pravico vložiti zahtevek tudi tri mesece po rojstvu otroka; po tem roku pravica zahteva.

Pravico do otroškega dodatka otrok delavcev imajo vsi otroci, ki prebivajo v SR Sloveniji in otroci, katerih roditelj ima lastnost delavca v združenem delu na območju SR Slovenije, če celotni dohodek družine, v kateri otrok živi, ne dosega določene višine dohodka na družinskega člana.

Kateri otroci so glede na dohodek na člana družine upravičeni do otroškega dodatka?

Do 1. maja 1980 imajo pravico do otroškega dodatka v znesku:

1. — 510 din prvi otrok,
- 630 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri živi oziroma v katero spada, do 1.700 din mesečno na družinskega člana;
2. — 440 din prvi otrok,

— 550 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri živi, 1.700 do 2.100 din mesečno na družinskega člana;

3. — 260 din prvi otrok, — 340 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 2.100 do 2.700 din mesečno na družinskega člana;

4. — 210 din prvi otrok, — 280 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 2.700 do 3.300 din mesečno na družinskega člana.

Pravica do otroškega dodatka se uveljavlja z vložitvijo zahtevka praviloma pri delovni organizaciji. Katere priloge je potrebno poleg zahtevka priložiti, lahko povprašamo v delovni organizaciji ali pri Skupnosti otroškega varstva Ribnica. Pri tem opozarjamo, da morajo občani do 15. marca tekočega leta predložiti dokazila za ugotavljanje nadaljnje upravičenosti do denarnih pomoči, sicer s 1. majem izplačevanje denarnih pomoči preneha.

Pravico do otroškega dodatka ima tudi otrok družine, ki ima glavni vir dohodka iz kmetijske dejavnosti oziroma tudi otroci drugih družin, ki so zaradi objektivnih razlogov brez dohodkov ali so dohodki tako minimalni, da jim ne zadoščajo za osnovne potrebe družine.

Otroci iz kmečkih in drugih družin, ki jim je pomoč nujno potrebna, imajo pravico do otroškega dodatka v znesku 300.— din na mesec na otroka. Komisija pri Skupnosti otroškega varstva Ribnica lahko dodeli otroški dodatek tudi ob preseganju dohodkovnega pogoja, če so roditelji bolni ali invalidi, ali če je v družini večje število otrok. To pomeni, da lahko komisija dodeli višji ali nižji znesek otroškega dodatka, kot ga je sprejela skupščina, če je to utemeljeno s socialnim stanjem družine. Skupni znesek izplačila otroškega dodatka pa ne sme presegati zneska, ki bi šel glede na skupno število otrok, ki otroški dodatek prejemajo. Zahtevek za dodatek otrok iz kmečkih družin se vložijo pri Skupnosti otroškega varstva Ribnica.

Kakšni pogoji veljajo za uveljavljanje dodatka otrokom iz kmečkih družin, lahko povprašate strokovno službo skupnosti otroškega varstva Ribnica. Ker je potrebno pogoje za uveljavljanje omenjenega dodatka natančneje obrazložiti, jih v tem sestavku ne navajamo.

Trenutno prejema v občini Ribnica omenjeni otroški dodatek 149 otrok iz kmečkih družin.

Imamo tudi posebni dodatek k otroškemu dodatku otrok edinih hranilcev v višini 150 din ter posebni dodatek k otroškemu dodatku težje telesno ali duševno prizadetih otrok v višini 320 din. To ni samostojen dodatek, temveč se priznava le ob pogoju, da ima otrok pravico do osnovnega otroškega dodatka.

Do naštetih posebnih dodatkov so upravičeni otroci delavcev ter z njimi izenačenih občanov, otroci kmetov ter otroci drugih družin, ki jim je pomoč nujno potrebna, in sicer ob izpolnjevanju enakih pogojev in v enaki višini, kar pomeni, da so otroci iz kmečkih družin glede posebnega dodatka, kakor tudi otroci iz drugih družin izenačeni z otroci delavcev.

VINKO BOJC

7 milijonov članov Rdečega križa

Naloge ene izmed najbolj množičnih humanitarnih organizacij, Rdečega križa, ni treba posebej opisovati. Pokažejo se vedno, ko je sila največja. Zdaj je v vrstah jugoslovanskega Rdečega križa nekaj nad 7 milijonov članov. Med njimi je več kot polovica mladih Rdeči križ postaja vedno pomembnejši družbeni dejavnik na številnih področjih našega življenja. V Sloveniji imajo organizacije RK danes nekaj več kot 300.000 članov.

Ob zaključku leta bo še boljše...

Precej prostora smo v tej številki Rešeta namenili polletnim uspehom učencev v naših osnovnih šolah. Poročila iz nekaterih šol so obsežnejša, podrobnejša in mimo številčnih podatkov o učnem uspehu govorijo tudi o drugih aktivnostih in težavah šol, iz nekaterih pa so jedrnata, z najosnovnejšimi podatki. Posebej zanimiv je zapis učencev s podružnične šole na Gori, ki ga v celoti objavljam.

Sicer pa lahko vidimo, da so polletni učni uspehi učencev v naših šolah dobri, za konec šolskega leta pa si lahko obetamo še lepše učne uspehe.

OSNOVNA ŠOLA RIBNICA:

največja v občini

Osnovna šola dr. Franceta Prešerna v Ribnici je v občini največja; v njenem sklopu delujejo tudi podružnični šoli v Dolenji vasi in Sušju.

V 1. polletju je na centralni šoli obiskovalo pouk v prvih štirih razredih 312 učencev, uspešno pa jih je izdelalo 306 ali 98,1 odstotka. V 1. razredu učencev v 1. polletju ne ocenjujejo, sicer pa od 79 prvošolčkov en učenec ni zadostil zahtevam (učni uspeh 1. razreda 98,7 odst.). V 2. razredu so izdelali vsi učenci (87 učencev), v 3. razredu imajo trije negativno oceno (74 učencev) in v četrtem 2 (72 učencev).

Na višji stopnji (5. do 8. razred) je 526 učencev; uspešnih je bilo 452 ali 85,9 odstotka. Izdelalo jih ni 72; dva učenca sta bila neocenjena. V petih razredih (130 učencev) je uspeh 88,5 odst., v šestih (120 uč.) 90,8 odst., sedmih (151 uč.) 82,8 odst. in v osmih razredih (125 učencev) 82,4 odstotni uspeh. Skupaj je v polletju obiskovalo centralno šolo 838 učencev; uspešnih je bilo 758 (90,5 odst.), ni jih izdelalo 78, dva sta bila neocenjena.

Na podružnični šoli v Dolenji vasi je v 1. do 4. razredu 84

Učenci v vseh šolah ne skrbijo samo za učni uspeh, ampak se znajo ob določenih trenutkih tudi povslesiti in zabavati...

učencev (1. razred 16, 2. raz. 22, 3. raz. 24 in 4. razred 22 učencev). Učni uspeh v prvih treh razredih je bil v polletju popoln, v četrtem pa sta dva učenca z negativnimi ocenami (učni uspeh po 90,9 odst.). Sicer pa je na tej podružnični šoli v polletju učni uspeh 97,6 odstoten.

Podružnično šolo v Sušju obiskuje 51 učencev (1. razred 14, 3. razred 19 in 4. razred 18). Polletje je uspešno zaključilo 48 učencev (94,1 odstotek), sicer pa je bil v vsakem razredu po en učenec negativno ocenjen.

In še uspeh za celotno šolo: na razredni stopnji je uspešno izdelalo polletje 97,5 odstotka učencev, na predmetni stopnji 85,9 odstotka, na vsej šoli pa 91,3 odstotka učencev.

OSNOVNA ŠOLA SODRAŽICA:

velika prizadevnost

Skupna polletna redovalna konferenca za vse razrede in vse tri osnovne šole centralne šole dr. Ivan Prijatelj Sodražica je bila 23. 1. 1980. Na tej konferenci so bili vsi pedagoški delavci šol, po trije delegati učencev iz vsakega oddelka, učitelji podaljšane bivanja in štirje delegati učencev iz vsakega oddelka, učitelji podaljšane bivanja in štirje kandidati oziroma dijaki pedagoške gim-

nazije, ki bodo letos pri nas na opazovalni pedagoški praksi.

Delegati učencev so pripravili poročila, ki so vsebovala poleg učnih uspehov tudi ostale delovne rezultate posameznih oddelčnih skupnosti (uspehi raznih akcij, delo v krožkih, društvih in organizacijah), kritično ocenitev celotnega polletnega dela v oddelku ter ugotovitve, kje so bili doseženi najslabši učni rezultati in vzroki za neuspeh. Posebej so ugotavljali učni uspeh ponavljavcev, učencev vozačev in tistih, ki so napredovali v letošnji razred z nezadostno oceno. Predlagali so tudi javne pohvale za učence, ki so dosegli najboljši uspeh, aktivno delali v raznih oblikah svobodnih dejavnosti, pomagali slabšim učencem in pripomogli k aktivni delovni disciplini v oddelku.

Delegati učencev so pripravili pismo tovarišu Titu z željo za skorajšnje okrevanje.

Na konferenci je bila imenovana komisija, ki bo pripravila program aktivnosti za leto praznovanja, 70-letnico rojstva Edvarda Kardelja. Poleg učiteljev so bili v komisijo imenovani tudi predstavniki šolske skupnosti učencev, ZSMS in PO šole.

UČNI USPEH JE BIL NASLEDNJI:

v tem obdobju so bili ocenjeni učenci od II. razreda dalje in so dosegli 88 % pozitivni učni uspeh. Kar 12 % učencev ima nezadostne, vendar večina od njih le po eno nezadostno in bodo to do konca šolskega leta lahko popravili in uspešno na-

predovali. Na nižji stopnji je v vseh treh šolah 100 %-ni učni uspeh.

Najslabši učni uspeh so dosegli učenci osmih razredov in znaša komaj 66 % pozitivnih.

Kar 18 učencev je takih, ki so napredovali v letošnji razred z nezadostno oceno. Od teh je le 5 učencev doseglo pozitivni uspeh, ostalih 13 pa ima eno ali celo po več nezadostnih. Na centralni šoli v Sodražici je več kot 50 % učencev vozačev. Za te učence imamo organizirano varstvo pred in po pouku. Nekateri vozači pridejo v šolo že ob 6.45 zjutraj, domov pa gredo komaj ob 14.15 popoldan. V času pred in po pouku obiskujejo ti učenci dopolnilni in dodatni pouk ter delajo v raznih krožkih. Učni uspeh vozačev je slabši in znaša 83 %, kar je za 5 % slabši od vseh ocenjenih učencev. Večina vozačev prihaja iz okoliša podružničnih šol.

16 % vseh učencev centralne šole je vključenih v podaljšano bivanje. To so predvsem otroci tistih staršev, ki delajo v popoldanskih izmenah in tisti, ki imajo doma težje pogoje za učenje (neurejene družinske razmere), pa zaradi tega v šoli ne dosegajo zadovoljivih učnih rezultatov. Nekateri med njimi so tudi taki, ki bi morali v osnovno šolo s prilagojenim učnim programom. Delo v oddelkih podaljšane bivanja je zelo težko, posebno še, ker so ti oddelki kombinirani in združujejo učence 4 razredov. V jeseni nameravamo razširiti podaljšano bivanje. Kombinaciji se seveda na ta način še ne bomo ognili, vendar bo delo nekoliko lažje in zato tudi kvalitetnejše.

Nekatere akcije, ki so jih izvedli učenci skupaj z mentorji v prvem polletju:

- številne akcije v zvezi z nalogami obrambe, zaščite, varnosti in samozaščite ter obrambni dan šole;
- čistilne akcije širšega in ožjega okolja šole;
- zbiralne akcije papirja, poljskih pridelkov in sadja;
- spravilo zelenjave s šolskega vrta, konzerviranje pridelkov in skladiščenje;
- pomoč starim in onemoglim pri njihovih vsakdanjih opravilih in v pripravah na zimo;
- urejanje in vzdrževanje grobov in spominskih obeležij NOB v naši in sosednjih KS;

– priprava kulturnega programa in prostorov za zbor medicinskih sester Slovenije;

– organizacija in priprava kulturnega programa ob obvo-ritvi razstave likovnih samorastnikov Slovenije ter dežurstvo na razstavi;

– priprava internih proslav za 29. sep., 24. okt., 31. okt. in 22. dec.;

– priprava javnih proslav za 29. nov., 22. dec. in za prihod Dedka mraza;

– priprava raznih internih razstav krožkarjev: mladih likovnikov, foto krožka, ob dnevu OZN, ob dnevu varčevanja ter za poklicno usmerjanje.

Ob prihodu Dedka mraza so lutkarji šole naštudirali celovečerno igro in z njo razveselili otroke naše KS, otroke delavcev Donita in TOZD Sukno Jurjevica.

Učenci šolske skupnosti so v tem času zbirali tudi staro orodje, s katerim so nekoč pri nas obdelovali les za suho robo. S tem zbiralnim delom bodo nadaljevali in takoj bo šola pridobila dodatne prostore, bomo uredili stalni prostor za shrambo in razstavo teh znamenitih starin. S tem v zvezi zbiramo tudi stare šege, običaje, stare pesmi, reke in izreke, ki so bili specifični za naš kraj. To bo tudi naš prispevek k praznovanju 900-letnice Ribnice.

V januarju smo imeli šolo na snegu za učence petih razredov.

OSNOVNA ŠOLA LOŠKI POTOK:

veselje ob polletju

V začetku septembra preteklega leta so se za 215 naših učencev zopet odprla šolska vrata. Brezkrbno počitniško življenje je bilo končano, ostali so le prijetni spomini in zagorela polt, ki so jo pridobili ob morju in pri sušenju sena.

Dvaindvajset prvošolčkov je zvedavo, skoraj boječe upiralo oči v tovarišico učiteljico, ki je s spodbudnim in prijaznim razgovorom kmalu pregnala negotovost.

Tako je delo steklo, učenci so dobili urnike, se vključili v interesne dejavnosti, v redovalnicah so se zbleščale tako zaželjene petice in tudi osvražene enke. Te zadnje pa so že opozorile, da je treba organizirati dopolnilni pouk, pred-

vsem pri matematiki, nemškem in slovenskem jeziku.

Dnevi so se krajšali, zima je nasula snega. Saj ni mogoče, da je prvo polletje že pri kraju! „Seveda“, so učencem pojasnile tovarišice razredničarke, „saj boste jutri že prejeli izkaze.“

Naslednji dan so učenci bolj ali manj veselo odhiteli domov, z izkazi v rokah ali v torbah. Šolski hodniki in učilnice so utihnili za dva tedna, oživele pa so snežne poljane.

In kaj je pokazala bilanca vzgojno-izobraževalnega dela ob koncu prvega polletja? Šestindvajset učencev ima eno ali več negativnih ocen. Drugi so pozitivni. Mnogo boljši je uspeh na razredni stopnji, saj imata samo dva učenca nezadostno oceno, vsi ostali negativno ocenjeni učenci so s predmetne stopnje. Največ slabih ocen je iz matematike, nemškega jezika in kemije, nekaj tudi iz drugih predmetov. Seveda je veliko učencev doseglo odlične rezultate.

K boljšemu ali slabšemu uspehu so prispevali različni dejavniki: sposobnost, prizadevnost učencev, individualizacija. V nekaterih primerih se zaposlenost obeh staršev odraža v zmanjšani skrbi za vzgojo učenca in njegovo napredovanje v šoli. Sicer pa večina staršev s šolo zelo uspešno sodeluje.

Učiteljski zbor si prizadeva, da bi z aktivnimi oblikami in metodami dela, z vključevanjem učencev v različne dejavnosti, z učinkovitim dopolnilnim in dodatnim poukom prispeval k napredovanju in vsestranskemu razvoju vsakega učenca.

Z uspehom, doseženim ob prvem polletju, nismo preveč zadovoljni. Upamo, da bomo s skupnimi prizadevanji dosegli v drugem polletju boljše rezultate.

DARKO KRAŠEVEC

na Gori nas je malo...

Pri nas imamo težje pogoje za učenje. Učencev nas sicer ni veliko, v prvem razredu je 5 učencev, v drugem 1 učenec in v tretjem smo trije. Imamo dvakrat kombiniran pouk in delo je zato zelo težko. Izdelali smo vsi. Najbolj pridni so učenci prvega razreda, vendar je bilo s temi učenci prve mesece zelo hudo. Svoje naloge so hitro naredili, potem so pa nas motili. Sedaj, ko že nekaj več znajo, jih tovarišica lažje zaposli in potem lahko dela z nami. Vendar snov premalo ponavljamo in utrjujemo, pa je tako naše znanje bolj pomanjkljivo. Slabo govorimo, ker v šoli delamo preveč tiho in se premalo pogovarjamo. Tudi starši doma nimajo časa, da bi govorili z nami. Po vaseh, kjer živimo, pa ni otrok, da bi se skupno igrali. Edino v šoli se dobimo in malo pogovorimo. Najslabše znamo pri spoznavanju narave in družbe, kjer je treba govoriti in opazovati. V našem tretjem razredu tudi slabo beremo. Zato smo sklenili, da bomo prebrali več knjig. Že sedaj si jih pridno izposojamo, tovarišici pa povemo, kaj piše v knjigi in kaj nam je bilo najbolj všeč. V šoli nam vsak dan zmanjka časa, zato smo mi učenci tretjega razreda skoraj vsak dan ostali pol ure po pouku. Končali smo tisto snov ali delo, za katero pri pouku ni bilo časa.

16. januarja so prišle tudi vse naše mame k pouku matematike. Učenci prvega razreda so se odrezali, me, učenke tretjega razreda, pa bolj slabo. Prišle bodo še k uri slovenščine in k uri spoznavanja narave in družbe.

V šolo zelo radi hodimo, ker se tu vsi dobimo in igramo. Vsi učenci smo člani PO. V okviru

te organizacije smo si naredili svoj delovni načrt in izvolili vodstvo. Kot prvo nalogo smo sprejeli, da se bomo pridno učili in pomagali drug drugemu.

Zjutraj, ko pridemo v šolo, takoj pregledamo, če imamo vsi domače naloge. Če jo kdo nima, ga zapišemo. To je zelo pomagalo. Sedaj imamo vedno vsi domače naloge. Skrbimo tudi za red v šoli, da je vse na svojem mestu in da ni nikjer smeti. Prav tako tudi okoli šole in igrišču. Pred trgovino je vedno polno papirja.

Ker nimamo drvarnice, smo znesli vsa drva na podstrešje

Skrbimo tudi za grobove in obeležja padlih borcev. Za dan mrtvih smo očistili grobove, nabrali zelenja in rož ter spletli vence. Okrasili smo tudi spominske plošče v Krzetih: Majde Šilc, Videniča in Gornika, na pokopališču pa grob Ivančičevih fantov in grob ostalih padlih borcev ter spominsko ploščo na šoli.

Za rojstni dan naše republike smo imeli lepo proslavo, kamor smo povabili starše in krajane.

Za prihod Dedka mraza smo okrasili šolo s snežinkami in smrečicami, da je bilo tudi pri nas na Gori praznično in veselo. Imeli smo praznovanje. Kmetijska zadruga nas je obdarila.

Nekajkrat smo že obiskali Ivančičevo mamco. Nesli smo ji rož in ji pripovedovali o nas. Zelo nas je bila vesela. Letos bo obhajala že 90-ti rojstni dan, pa ji bomo pripravili lepo proslavo.

Učenci osnovne šole
na Gori

SLEMENA:

težave podružnične šole

Na osnovni šoli Sv. Gregor je število učencev precej padlo, zato imamo letos le en oddelek. Sestavljajo ga učenci drugega in četrtega razreda. V drugem razredu je pet učencev, v četrtem pa sedem. Zaradi kombiniranja pouka je delo nekoliko oteženo. Poteka po programu, ki se ne razlikuje od programa nekombiniranih oddelkov. Tudi ostali pogoji dela so bolj težki: nekateri učenci imajo precej daleč do šole, nimamo telovadnice, niti igrišča; tudi materialni pogoji so slabši kot na drugih šolah. Kljub temu pa dosegajo učenci kar zadovoljive učne rezultate. Ob prvem polletju letošnjega leta so izdelali vsi učenci brez nezadostne

(Nadaljevanje na 10. str.)

Med tem, ko so ti otroci v varstvu svojih vzgojiteljic, njihovi starši delajo. Tudi ob nekaterih sobotah so delavci VVZ Majda Šilc na razpolago staršem, pa čeprav na račun svojega prostega časa, svojih otrok.

Vzgojnovarstvena organizacija – center predšolske vzgoje v krajevni skupnosti

Posebna vloga VVO je predvsem v tem, da ne vključuje samo otroke iz dnevnega varstva (redni varovanci VVO).

(Nadaljevanje z 9. str.)

ocene, zadovoljni oceni pa sta bili dve.

Šola je tudi kulturno središče Slemen. Pripravili smo večji del kulturnega programa za proslavo 29. novembra. Ob tej priložnosti so bila zaslužnim krajanom podeljena priznanja OF, prof. Metoda Mikuža pa so sprejeli za častnega krajana.

Čeprav v bolj skromnem obsegu smo se tudi pri nas pripravili na prihod Dedka mraza. Obdaroval je otroke kmečkih zavarovancev, ki bi sicer ostali neobdarjeni. Ker je učencev malo, se mora vsak precej naučiti, da je program primerno dolg.

Tesno smo povezani s centralno šolo v Sodražici in sodelujemo tudi pri raznih akcijah in prireditvah, ki jih leta organizira.

Izvajanje programa predšolske vzgoje v krajevni skupnosti postavlja vzgojnovarstveno organizacijo v vlogo nosilca predšolske vzgoje. Vzgoja otrok postaja vse bolj naloga širše družbe, VVO kot institucija, ki ima strokovno usposobljeni kader vzgojiteljic, primerne prostore, didaktična sredstva itd. pa pri tem prevzema vlogo centra, koordinatorja in usmerjevalca širših družbenih prizadevanj pri vzgoji otrok.

ampak organizira tudi druge oblike vzgojnega dela za vse otroke iz krajevne skupnosti. Pri izpopolnjevanju že obstoječih oblik in nadaljnjih možnosti podružbljanja predšolske vzgoje, med drugim tudi s nalogo izravnavanja vzgojnoizobraževalnih možnosti za vse otroke, je nujno potrebno sodelovanje širše družbene skupnosti oz. vseh dejavnikov: KS, staršev, družbenopolitičnih organizacij, OZD in organizacij s področja posebnega družbenega pomena.

Naloge, vsebino, organizacijo in samoupravno organiziranost VVO opredeljuje predlog zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok; podlaga za načrtovanje vzgojnega dela ter za vključevanje VVO v KS in širše okolje je vzgojni program.

RAZVOJ PREDŠOLSKE DEJAVNOSTI V RIBNICI

Izteka se tretje desetletje organizirane predšolske vzgoje v Ribnici. Razmere, v katerih je vrtec začel delovati, vsekakor niso bile najboljše. Prizadevanja delavcev, ki so se trudili za širjenje dejavnosti, so ostala prisotna le ozkemu krogu staršev, ki so imeli vključene otroke v vrtec. Širša družbena skupnost pa je področje zanemarjala, saj je bil interes za vključitev otrok v dnevno dejavnost manjši, predvsem zaradi nizkega števila zaposlenih žena v občini. Pereoč problematiko varstva so reševale stare mame.

V zadnjih petih letih pa se je z rastjo stopnje zaposlovanja

ženski povečalo povpraševanje po družbeni vzgoji in varstvu predšolskih otrok. Prav to je bil vzrok za izgradnjo prvega VVZ na območju KS Ribnica, ki je začel posloovati marca 1977. V sedmih oddelkih je bilo tedaj vključenih 95 otrok.

Dejstvo, da otrok ne doseže optimalnega razvoja v skladu s svojimi dispozicijami, če je predšolski dobi stihijno prepuščen vplivom družinskega okolja, okolja v katerem živi in spontanem učenju, je spremenilo miselnost staršev. Interes za vključitev otroka je močno narastel, tako da se je v letu 1978 in 1979 povečalo število oddelkov na osem, število vključenih otrok pa je preseglo normativ za 30 procentov.

NALOGE VVO „MAJDA ŠILC” V LETU 1980

VVO „Majda Šilc” sestavlja centralni zavod s šestimi oddelki in dislocirana enota „Stari vrtec” z dvema oddelkoma, ki vključuje 173 predšolskih otrok (v vseh oddelkih 30 % presežek normativa). Poslovalni čas VVO

je od 5.30 do 15.00 ure, organiziran pa je tudi oddelek podaljšane varstva do 16.00 ure. Vsi otroci dnevnega varstva imajo organizirano prehrano, razen tega pa VVO organizira tudi kosilo učencem OS Ribnica.

Organizacija dnevnega varstva

Vzgojno delo v vseh predšolskih oddelkih poteka od septembra do junija po vzgojnem programu. Da bi zagotovili vsestranski razvoj otrokove osebnosti, oblikovali otrokovo ustvarjalnost v skladu z vrednotami socialistične samouprave družbe, vzgojiteljica načrtuje naslednja vzgojna področja:

1. intelektualno vzgojo; ki obsega:
 - seznanjanje otroka z naravnim in družbenim okoljem,
 - razvijanje predstav in pojmov oz. osnove logičnega mišljenja,
 - razvijanje govora;
 2. telesno vzgojo;
 3. zdravstveno higiensko vzgojo;
 4. politehnično in delovno vzgojo;
 5. prometno vzgojo;
 6. estetsko vzgojo, ki vključuje:
 - likovno vzgojo,
 - glasbeno vzgojo,
 - ritmično–gibalno vzgojo.
- Vsa navedena področja spozna otrok neprisiljeno v pri-

jetnem okolju in v sredini svojih vrstnikov. Smotri in vsebine so prilagojene starostni stopnji in posredovani otroku na primeren način.

VVO načrtuje v delovnem programu organizacijo prireditve in praznovanj za otroke iz dnevnega varstva. Najpomembnejše za leto 1980 so:

- samostojna predstava varovancev v počastitev dneva žena (marec),
- odkritje spomenika narodni heroinji Majdi Šilc (26. marec),
- tekmovanje iz telesno-kulturne dejavnosti v počastitev dneva mladosti (maj),
- o gled živalskega vrta v Ljubljani (maj),
- zaključek male šole (junij),
- lutkovna igrice in kolektivna obdaritev otrok (december),
- športni dnevi,
- športna značka v oddelku male šole.

Oblike vzgojnega dela, namenjenega vsem predšolskim otrokom v KS

Razen vzgojnovarstvenega dela za otroke iz dnevnega varstva skrbi VVO še za:

- pripravo za šolo oziroma 120-urno malo šolo, ki je organizirana po vzgojnem programu in 80-urni program (cicibanove

urice) za petletne otroke iz KS.

Mala šola je za vse otroke pred vstopom v šolo obvezna in brezplačna, 80-urni program ni obvezen, vendar pa ravno tako brezplačen.

Oblike in metode sodelovanja VVO

– Sodelovanje VVO s starši bo potekalo na oddelčnih roditeljskih sestankih, skupnih roditeljskih sestankih in govorilnih urah. Novost sodelovanja s starši bodo odprti dnevi. Starši bodo lahko v oddelku spremljali delo in bivanje svojega otroka na dan, ki je v tem oddelku določen za govorilne ure.

– Vključevanje VVO v širšo družbeno skupnost bo v sodelovanju s KS, SIS, OZD, vzgojnoizobraževalnimi organizacijami in družbenopolitičnimi organizacijami.

Kadrovski pogoji v VVO so ugodni, saj oddelke vodijo vzgojiteljice, vendar pa je nenehno prisoten osip delavcev zaradi bolniških in porodniških dopustov.

Glede materialnih pogojev, prostora in opreme ugotavljamo, da je VVO s takim številom mest za območje KS Ribnica z okolico premajhna in bo potrebno kapacitete širiti. Dograditev druge faze že obstoječe VVO bi bila tudi poglavitna na-

loga za srednjeročno obdobje 1981–85.

Družbenoekonomski odnos VVO

Financiranje vzgojnovarstvene državnosti poteka iz prispevka SIS za otroško varstvo in prispevka staršev v skladu s kriteriji za oblikovanje cen storitev v VVO, upoštevajoč pedagoške in delovne normative za izvajanje programa. Na tej osnovi se določi stroškovna cena na otroka mesečno. Vsled različnih socialnih razmer v družinah neposrednih uporabnikov–staršev, se porazdeli udeležba v ceni storitev z diferencirano lestvico. Prispevek staršev se ugotavlja na osnovi poprečnih osebnih dohodkov iz preteklega leta. Stroškovno ceno sprejme na predlog VVO skupščina otroškega varstva Ribnica.

Po družbljanje predšolske vzgoje je pomembna in odgovorna naloga, ki ne obvezuje le delavcev VVO, ampak celotno družbeno skupnost. V naših skupnih prizadevanjih za razvoj te dejavnosti naj nas vodi misel Gabriele Mistralove: „Mnoge stvari lahko počakajo, otrok ne more. Zdaj je njegov čas, ko se njegove otroške kosti oblikujejo, ko se ustvarja njegova kri in razvijajo njegovi čuti. Ne moremo mu reči „jutri“, njegov čas je „danes“.

ANDREJA HOJČ

Novo ime – stari problemi...

Osnovna šola s prilagojenim programom v Ribnici, ki se po novem imenuje Osnovna šola Jože Petek, je zadnjo jesen zabeležila 10-letnico obstoja. Ustanovitev osnovne šole s prilagojenim programom (posebne osnovne šole) je terjala potreba po šolanju določenega števila otrok v ribniškem šolskem okolju, ki potrebujejo specialno pedagoško obravnavo. Do tistega časa so nekateri izmed teh otrok obiskovali ustrezno šolo v Ljubljani ali v Kočevju, večina pa je še nadalje hodila v osnovno šolo, kar je seveda terjalo in terja še danes tam, kjer ostane otrok kljub priporočilu strokovnjakov za prešolanje na redni osnovni šoli, velike napore tako od učenca kot od učitelja za to, da dosežeta majhne ali pa dvomljive uspehe.

V letu 1968 so zabeležili 35 otrok, ki niso bili primerno vključeni v obvezno osnovnošolsko izobraževanje. Še pred ustanovitvijo samostojne osnovne šole s prilagojenim programom so potekali razgovori z istovrstno šolo v Kočevju, da bi ustanovili v Ribnici dislocirane oddelke kočevske šole; vendar se to ni zgodilo niti takrat niti sedaj po skoraj 10 letih, ko so se ob uveljavljanju zakona o združenem delu ponovno pojavile potrebe po smotnejši organiziranosti ustanove, ki s tako maloštevilnim kadrom

težje izvaja vse oblike samoupravne organiziranosti. To vprašanje rešujemo deloma s povezovanjem z osnovno šolo dr. France Prešeren vključeni smo npr. v njihovo OO zveze sindikatov, ter v konferenci delegacije za družbenopolitično skupnost.

V zadnjih nekaj letih je število otrok, potrebnih šolanja na osnovni šoli s prilagojenim programom upadlo in se giblje okrog 20 učencev na leto, tako da poteka delo v dveh kmbiniranih oddelkih, ki združujeta po dva razreda ter v enem

„čistem“ oddelku, to je letošnji 8. razred, ki bo letos šolo zapustil.

Število naših otrok je v določenem razmerju do celotne populacije osnovnošolskih otrok. V naslednjih 5 letih se število vseh šolajočih se otrok ne bo bistveno spremenilo, zato tudi na osnovni šoli s prilagojenim programom ne pričakujemo bistveno spremenjenega priliva učencev. Še vedno pa obstaja problem nekaj otrok, ki bi sicer sodili na šolo prilagojenim programom, pa ostajajo na redni osnovni šoli, ker ni možno urediti prevoza oz. bivanja v Ribnici (letos sta 2 učenca v Loškem potoku) ali pa se ne prešolajo zaradi vztrajnega nasprotovanja staršev.

V sodobni osnovni šoli se postavljajo vse bolj v ospredje zahteve po čim kompleksnejši vzgoji in izobraževanju učencev, zato pa je nujno, da šola razvija poleg obveznega programa še vrsto dejavnosti, v katerih pridejo do izraza učen-

čeva nagnjenja in interesi v katerih bo učenec dodatno spoznaval in se „učil“ demokratičnih in samoupravnih odnosov, predvsem pa bo razvijal svoje delovne navade ter se navajal smotno izrabljati svoj prosti čas. Ta načela lahko v največji meri uveljavlja celodnevna osnovna šola, vsebinsko pa moramo težiti k tem smotrom seveda tudi v poldnevni šoli. Pri tem pa se spet pojavlja kot ovira majhno število učiteljev, predvsem pa homogenost strokovnih profilov. Pri teh oblikah dela bomo morali poiskati še v večji meri stik s širšim družbenim okoljem.

Tudi gospodarjanje je povezano pri majhnem obsegu dejavnosti z nekaterimi težavami, ki so se pojavile predvsem z omejitvami ob stabilizacijskih ukrepih v začetku letošnjega leta, ker smo za nemoteno izvajanje programa vezani tudi na pogodbene delavce za dela v zmanjšanem obsegu.

(Nadaljevanje na 12. str.)

Stanovanjsko komunalna dejavnost

V naslednjem sestavku želimo predstaviti dejavnost na stanovanjskem in komunalnem področju v občini Ribnica.

Stanovanje je osnovna dobrina, ki v veliki meri vpliva na razpoloženje in počutje vsakega občana. Stanovanje samo po sebi pa dosti ne pomeni, če nima ustrezne komunalne urejenosti, tako individualne kot tudi kolektivne rabe. Leti 1974 in 1976 sta v naši občini predstavljali prelomnico na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, saj je bila v letu 1974 ustanovljena stanovanjska, v letu 1976 pa komunalna skupnost. Tako sta bili razdružavljeni ti pomembni področji življenja. S tem je samoupravna družba zaupala vso skrb za nadaljnji razvoj in napredek stanovanjskega in komunalnega standarda dejansko

oazi oziroma najširšim samoupravnim strukturam.

Od ustanovitve stanovanjske skupnosti pa do sprejetja srednjeročnega načrta za obdobje 1976–1980 je bilo zgrajenih 51 družbenih stanovanj. Vsa ta stanovanja so bila zgrajena v Ribnici. S srednjeročnim načrtom za obdobje 1976–1980 je bilo predvideno, da v občini zgradimo 237 družbenih in 75 individualnih stanovanj. Sedaj, ko smo pri koncu srednjeročnega obdobja, lahko z gotovostjo trdimo, da bomo nalogo iz srednjeročnega plana izpolnili. Tako je bilo do sedaj že zgrajenih 6 družbenih stanovanj v Dolenji vasi, 15 v Sodražici, 12 v Loškem potoku in 121 v Ribnici. V gradnji pa je kar 90 stanovanj, od katerih bo do konca leta zgrajenih 54, preostalih 36 pa prihodnjo pomlad.

Omeniti moramo še, da smo vsa stanovanja gradili zelo racionalno, saj je znano, da so v občini stanovanja med najcenejšimi v republiki.

Medtem ko gradnja družbenih najemnih stanovanj poteka po načrtih, pa smo se krepko uštel pri planiranju gradnje individualnih stanovanjskih hiš, saj smo že dosedaj precej prekoračili planiranih 75 hiš in

računamo, da jih bo do konca obdobja zgrajenih gotovo 200.

Za naslednje srednjeročno obdobje predvidevamo počasnejšo rast gradnje družbeno najemnih stanovanj. Predvidevamo, da bi bilo v obdobju 1981–1985 zgrajenih 110 družbenih in 200 individualnih stanovanj. Družbena najemna stanovanja naj bi gradili pretežno v Ribnici, v ostalih občinskih centrih pa po trenutnih dejanskih potrebah. Individualna gradnja pa bo potekala v zazidalnih območjih Ribnice, Brega, Dolenje vasi in Sodražice, pa tudi v drugih naseljih v skladu s sprejetimi urbanističnimi akti.

V naslednjem srednjeročnem obdobju bo posebna skrb posvečena tudi načrtnemu obnavljanju in revitalizaciji obstoječih stanovanj in hiš, zlasti v samem jedru naselja Ribnice.

Na področju je komunale je bilo v preteklem obdobju **narejeno mnogo**. S skupnimi naporci občanov, krajevnih skupnosti, komunalne skupnosti in bank je bilo modernizirano precej kilometrov občinskih cest. S srednjeročnim planom za obdobje 1976–1980 smo začrtane naloge izvajali v glavnem v okviru planskih predvidevanj. Modernizirane so bile že skoraj vse ceste. Tudi rekonstrukcija cest je potekala po planskih

predvidevanjih in lahko rečemo, da bo ob koncu leta tudi ta plan izpolnjen.

Stavbna zemljišča za individualno stanovanjsko gradnjo pridobivamo in tudi komunalno opremljamo in oddajamo v gradnjo v zazidalnih območjih, kot smo jih že prej navedli. V skladu z uresničevanjem srednjeročnega načrta družbeno usmerjene stanovanjske gradnje komunalno opremljamo tudi vsa zemljišča za tovrstno gradnjo.

Ne moremo se pa pohvaliti, da smo kaj dosti naredili za čiščenje in odvajanje odpadnih voda. V Sodražici so z izgradnjo kanalizacije že pričeli, pa tudi v Ribnici je za stanovanjsko naselje Trg Veljka Vlahoviča kanalizacija s čistilno napravo že zgrajena, vendar bo potrebno še veliko dela in naporov, da bomo tudi to vprašanje črtali z dnevnega reda. Tu bo v veliki meri potrebna večja zainteresiranost občanov, saj je kanalizacija potrebna njim in ne sama sebi ali pa komu drugemu.

JOŽE MIHELIČ

(Nadaljevanje z 11. str.)

Vsekakor omenjenih težav ne gre reševati na tak način, kot se pojavljajo nekateri predlogi v strokovnih pedagoških krogih po enostavni integraciji naših učencev z učenci rednih osnovnih šol. V specialno-pedagoški obravnavi otrok se upoštevajo njihove individualne značilnosti, vodilo pri obravnavi pa je težnja, da vsak učenec v čim večji meri razvije zmožnosti, ki jih ima na področjih, kjer obstaja razvojni deficit, pa napreduje do svojih možnih meja. Predvsem pa je poudarek na razvijanju ročnih in telesnih spretnosti, ustrezne delovne pripravljenosti ter pridobivanju ustreznega praktično uporabnega znanja, ki mu bo služilo pri proizvodnem delu ter samostojnem življenju. Učenec, ki zaključí osnovno šolo s prilagojenim programom, se praviloma uspešno zaposli na manj zahtevnem delu, pri čemer gre zahvala tudi razumevanju in pomoči pri praktičnem usposabljanju naših učencev ribniškim organizacijam združenega dela. V novem sistemu usmerjenega izobraževanja pa se pripravljajo tudi nekateri programi na I. stopnji izobraževanja, ki bodo prilagojeni osebam s prizadetostjo na senzoričnem, intelektualnem in telesnem področju, tako da lahko pričakujemo več možnosti za naše otroke tudi na področju poklicnega usmerjanja.

ALENKA PERKO,
dipl. psihologinja

BOROVO: LETOS 20,5 MILIJONA PAROV OBUTVE

16.000 delavcev naše največje čevlarske industrije BOROVO bo letos izdelalo 20,5 milijona parov obutve, 9500 ton gumijasto-tehničnih izdelkov in 36.000 ton avtomobilskih gum.

Naselje na Trgu Veljka Vlahoviča je trenutno največji zazidalni kompleks v programu SSS Ribnica. Tem lepim blokom bo potrebno dodati še urejeno okolje in otroška igrišča, naloga hišnih svetov pa je, da bodo znali vse to očuvati v okviru hišnih samouprav. Predhodne gradnje so dokazale, kako temu ni tako!

Podobne zборе brigadirjev bomo lahko videli tudi v letošnjem letu, ko bo OK ZSMS Ribnica organizirala mladinsko delovno akcijo v krajevni skupnosti Velike Poljane na gradnji ceste.

Mladinsko prostovoljno delo

Prve delovne akcije mladine zasledimo že v času NOB, ko so mladi organizirano pobirali pridelke s polj, prenašali ranjence, orožje in živež. Po končani narodnoosvobodilni vojni so mladi s prostovoljnim delom ogromno pripomogli k hitrejšemu razvoju domovine. Spomnimo se delovne akcije Brčko-Banoviči leta 1946, na kateri je delalo prek 62.000 mladih, proge Šamac-Sarajevo leta 1947, gradnje tovarne Ivo Lola Ribar, gradnje Nove Gorice, avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti od Zagreba do Beograda itd. Kljub temu, da so mladi še nadalje hoteli s prostovoljnim delom pomagati k hitrejšemu razvoju domovine, pa v letih 1952 do 1958 ni bilo večjih delovnih akcij. Po letu 1958 so se mladi s prostovoljnim delom ponovno vključili v izgradnjo pomembnih gospodarskih objektov, kot so 1958 avtocesta Beograd-Gevgelija, Ljubljana-Zagreb itd. Od leta 1963 do 1968 sledi ponovna prekinitev večjih delovnih akcij. V letu 1968 so mladi začeli delati na deloviščih v Novem Beogradu, Moravi, na Kozari, Sutjeski, v Nišu, Jasenovcu in drugod. Po letu 1974 pa se mladinsko prostovoljno delo „razcveti“ tudi na področje Slovenije, ko so se mladi zbrali na deloviščih v Brkinih, Haložah in v Suhi krajini z namenom, da tem krajem pomagajo s prostovoljnim delom iz zaostalosti.

V naši občini pomeni pomembno prelomnico leto 1977, ko smo organizirali prvo večjo delovno akcijo v Loškem potoku, kjer se je prek 90 mladih

zbralo, da s prostovoljnim delom pomaga pri izgradnji vodovoda. V letu 1978 in lani sta se dve delovni brigadi z naše občine udeležili republiških delovnih akcij, brigada s 40 brigadirji pa je v letu 1978 v krajevni skupnosti Sv. Gregor pomagala pri rekonstrukciji ceste.

In v letošnjem letu? Na področju SR Slovenije bo v letu 1980 10 zveznih ter republiških delovnih akcij ter mnogo večje število lokalnih delovnih akcij. Mladi iz občine Ribnica se bomo udeležili republiške delovne akcije „Kras“, organizirali pa bomo tudi lokalno delovno akcijo v krajevni skupnosti Velike Poljane.

Mladinska delovna akcija „Kras 80“ je nadaljevanje MDA „Kožbana“, ki je potekala od 1975 do 1979. Naselje delovne akcije bo v Kostanjevici na Krasu v prostorih Pokrajinskega

štaba TO Primorske. Za pridobivanje brigadirjev so že sedaj zagotovljeni vsi potrebni objekti ter oskrba s pitno vodo.

Program del na tej akciji obsega izgradnjo vodovoda od Kostanjevice do Opatjega sela v dolžini 5 km. Načrtovano je, da bodo brigadirji na akciji opravili 23.040 delovnih ur. Akcija bo potekala v štirih izmenah po 21 dni. V vsaki izmeni bosta sodelovali dve brigadi s po 40 brigadirji, kar pomeni, da bo v tem letu na tej akciji sodelovalo 320 brigadirjev. Brigada iz naše občine bo sodelovala v tretji izmeni, to je v času od 13. julija do 2. avgusta, in sicer skupno z mladimi iz občine Jesenice.

Edina lokalna mladinska delovna akcija bo v krajevni skupnosti Velike Poljane v času od 22. junija do 12. julija. Brigada pionirjev bo delala v času od

23. do 26. julija. V obeh brigadah bo po 40 brigadirjev.

Na lokalni delovni akciji bomo opravljali dela na rekonstrukciji ceste od Ortneka do Velikih Poljan in pomagali pri ureditvi elektro omrežja. Naselje brigadirjev bo na Velikih Poljanah.

Ob tem je potrebno povedati, da smo z evidentiranjem mladincev ter pionirjev, ki bi se želeli v tem letu udeležiti katere izmed akcij, že začeli. Vsi mladi so vabljeni, da s prostovoljnim delom pomagajo manj razvitim pri njihovem razvoju. Pohitite s prijavi, vse podrobnejše informacije dobite pri predsedniku osnovne organizacije ZSMS, katere član ste.

Za konec je potrebno poudariti, da so mladinske delovne akcije velika šola samoupravljanja, da so nedeljivi del družbenega dogajanja pri nas. Na akcijah se uveljavlja samoupravljanje kot osnovni družbenoekonomski odnos. Celotno življenje in delo v okviru mladinske delovne akcije poteka samoupravno, v skladu s sklepi in z dogovori, ki jih brigadirji sprejemajo na brigadnih konferencah. Poleg dela na delovišču je organizirano tudi preživljanje prostega časa, v skladu z željami udeležencev akcije. Udeleženec delovne akcije se v prostem času lahko udeležuje na različnih področjih življenja, od idejnopoličnega izobraževanja do športa, kulture, informiranja, spoznavanja dela jamarjev, radiomaterjev itd.

Povsod, kjer so brigadirski naselja, se udeleženci akcij srečujejo s prebivalci na skupnih prireditvah, izmenjajo izkušnje, spoznavajo kraje, kjer začasno prebivajo, kujejo nove prijateljske vezi itd.

ALBIN MIKULIČ

„Želim, da bi zveza socialistične mladine in druge družbenopolitične organizacije ustvarile možnosti, da bi v prihodnje delovne akcije zajele čim večje število mladih. Očitno je, da je zanimanje mladih za delovne akcije ogromno in velika škoda bi bila, ko ne bi omogočili sodelovanja vsem, ki to želijo. Na mladinske akcije se ne sme gledati s stališča materialnih učinkov, marveč je treba imeti vselej pred očmi njihov vsestranski in neprecenljiv pomen za mlado generacijo in našo deželo v celoti.“

Beograd 1. aprila 1976

JOSIP BROZ TITO

(Odboru za proslavo 30. obletnice mladinskih delovnih akcij v Brčkem)

Zakonska svetovalnica s predzakonskim svetovanjem

USTANOVITEV IN NAMEN PREDZAKONSKEGA IN ZAKONSKEGA SVETOVANJA

S 1. 1. 1980 je začela delovati zakonska svetovalnica tudi v občini Ribnica. Ustanovljena je bila na podlagi 15. člena zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Ur. list SRS št. 15/76) in Pravilnika o delu zakonskih svetovalnic (Ur. list SRS št. 18/79). Ustanovitelj zakonske svetovalnice je občinska skupnost socialnega skrbstva Ribnica.

Zakonska svetovalnica pomaga bodočim zakoncem, da se vsestransko pripravijo na skladno skupno življenje. Pomaga tudi zakoncem pri izvrševanju pravic in dolžnosti, ki jih imajo kot starši in pri razreševanju nesporazumov med njimi.

S tem sestavkom želimo občane seznaniti predvsem s predzakonskim svetovanjem.

Program predzakonskega svetovanja

Program predzakonskega svetovanja obsega:

1. prvi stik – to je razgovor s strokovnim delavcem – socialnim delavcem ob prvem obisku zakonske svetovalnice, in

2. širše predzakonsko svetovanje z razlago psiholoških, socioloških, medicinskih, socialnih, pravnih in pedagoških vidikov zakonskega in družinskega življenja.

Po pravilniku o delu zakonskih svetovalnic izvajajo program posebej za to usposobljeni strokovni delavci.

Razgovor o vzpostavitvi prvega stika z bodočima zakoncema bo, kot je navedeno, opravljala socialna delavka. Ta razgovor bo za kandidate vsak ponedeljek od 12.00 do 14.00 ure in vsako sredo od 14.00 do 16.00 ure v prostorih društva upokojencev Ribnica, Trg Veljka Vlahoviča A/1 (prvi blok za gozdarskim domom), v pritličju desno.

Tu se bosta kandidata seznanila z zakonskimi določili in drugimi predpisi s področja družinskega prava. Hkrati bosta dobila informacije o namenu, vsebini, poteku ter časovnem razporedu širšega predzakonskega svetovanja.

skega svetovanja. Kandidata se morata skupaj udeležiti „prvega stika“. Ob prvem obisku zakonske svetovalnice dobi kandidat potrdilo, da je obiskal zakonsko svetovalnico, ki ga mora skupaj z ostalimi dokumenti predložiti matičarju, ko prijavi sklenitev poroke. To pomeni, da mora vsak občan, ki želi skleniti zakonsko zvezo, obiskati zakonsko svetovalnico. Da bo moč zastavljeni program predzakonskega svetovanja izvesti pravočasno in v zadovoljstvo kandidatov, opozarjamo vse zainteresirane, da lahko dobijo vse potrebne informacije bodisi pri matičarju ali pri strokovni službi občinske skupnosti socialnega skrbstva Ribnica, Trg Veljka Vlahoviča A/1 pri socialni delavci tov. Majdi Vrh ali tov. Lučki Ruparčič.

Širše predzakonsko svetovanje bodo izvajali usposobljeni člani strokovne skupine, ki je 31. 10. 1979 evidentirana in potrjena od občinske konference SZDL Ribnica, 25. 1. 1980 pa jo je imenovala tudi skupščina občinske skupnosti socialnega skrbstva Ribnica. Skupino za izvajanje širšega programa sestavljajo: psiholog, zdravnik in socialni delavec.

Širše predzakonsko svetovanje po potekalo v klubski sobi v domu JLA v Ribnici. Organizirano bo takrat, ko se bo prijavi-

lo dovolj kandidatov (najmanj trije pari). Na širše svetovanje se poleg kandidatov za sklenitev zakonske zveze lahko prijavi tudi ostali pari, ki jih vsebina programa zanima in jim bo v korist. Tako se lahko širšega programa, udeležijo že poročeni pari, ki se doslej niso imeli možnosti udeležiti tega programa, kot tudi mladi pari, ki še ne nameravajo skleniti zakonske zveze. Ti bodo evidentirani, da so obiskali širši program in kasneje, ko bodo želeli skleniti zakonsko zvezo, jim ne bo potrebno ponovno obiskati širšega predzakonskega svetovanja, ampak bodo prišli le po potrdilo o obisku zakonske svetovalnice k delavcu, ki vodi „prvi stik“. Vsak par, ki bi želel obiskati širše svetovanje, se mora prej prijaviti pri strokovni službi občinske skupnosti socialnega skrbstva Ribnica.

Vsebinska širšega programa: psihološki vidik je razdeljen na dva dela: na partnerski odnos in na družinsko problematiko. Tu bodo kandidati poslušali sledeče teme: oblikovanje diadnega odnosa (graditev odnosa med dvema), ljubezen, zrelost za skupnost dveh, jaz – ti, – mi – dva, življenjske vloge, modeli usklajevanja, kakšno naj bi bilo

skupno življenje moškega in ženske, starševstvo.

Pri zdravstvenem vidiku bodo kandidati skupaj s svetovalcem razpravljali o metodah uravnavanja rojstev, o nosečnosti, porodu in negi dojenčka, o genetskih boleznih, o spolnih in spolno prenosnih boleznih, o manj kot so alkoholizem in narkomanija.

O ostalih vidikih širšega svetovanja kot so socialni, pravni, sociološki in pedagoški pa jim bo odgovarjal socialni delavec.

O katerih vprašanjih se bodo pari na teh srečanjih pogovarjali, je odvisno predvsem od zanimanja in želja samih udeležencev programa. S to obliko svetovanja je dana občanom možnost, da si ob pomoči svetovalcev skušajo odgovoriti na določena življenjska vprašanja.

Na obisk predzakonske svetovalnice pred sklenitvijo zakonske zveze ne smemo gledati kot na nekaj nepotrebne. Postane naj le nov, dodatni člen v sklopu izobraževalnega procesa, ki se razteza vse do predšolske vzgoje, prek rednega šolanja, izobraževanja ob delu, do nikoli zaključenega samoizobraževanja s pomočjo knjig, radia, televizije, filmov, gledališča in pod.

MAJDA VRH

Poziv lastnikom traktorjev

Za vse lastnike traktorjev na območju občine bodo organizirani razgovori, katerih rezultat naj bi bilo spoznanje, da delo in ravnanje s tem vozilom ni igrara. V sodobnem življenju traktor ne predstavlja samo pripomoček za udobnejše življenje, ampak prinaša s seboj tudi druge posledice, često tudi s smrtnim izidom. Pri vseh teh nesrečah, ki se dnevno dogajajo, se lahko vprašamo, ali se lastnik vozila ne zaveda, da je ravnanje s traktorjem odgovorno strokovno delo za odraslega človeka in ne za otroka, ki jih dnevno lahko opazimo za krmilom.

Stroj, ki ob pravilni uporabi in upravljanju deluje v korist posameznika in družbe, lahko ob majhni nepazljivosti in naše lastne neodgovornosti postane uničevalec, ubijalec.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter Kmetijska zadruga Ribnica bosta v sodelovanju z Delavsko univerzo kot izvajalcem organizirala za vse lastnike traktorjev predavanje, na katerem jih žele seznaniti in svetovati, kako naj ravna s traktorjem, kako ga naj uporabljajo, kakšne so njegove tehnične lastnosti, vse z namenom, da jim bo dolgo in varno služil tako na javnih cestnih površinah kakor pri delu na polju in drugih obdelovalnih površinah.

Vsak lastnik traktorja v občini, ki bo prejel vabilo za predavanje, naj se ga udeleži, saj je na navedenem področju zelo veliko poškodb pri delu in uporabi tega vozila.

Predavanje bo v Ribnici tudi za področje Dolenje vasi, v Sodražici in Loškem potoku pa bo zajelo lastnike traktorjev iz okoliških krajev.

Lastnike pozivamo, da se odzovejo vabilu, ki ga bodo pravočasno prejeli ter po svojih močeh pripomorejo, da bo traktor res v službi posameznika, ne pa da bo postal uničevalec in ubijalec!

V bodoče bodo morali vsi mladoporočenci pred odločilnim „DA“ še na predzakonsko svetovanje.

Zdomci in domači kraj

Zdomci ali delayci na začasnem delu v tujini. Koliko je teh delavcev na delu v tujini iz Jugoslavije, SR Slovenije in iz naše občine? Govorimo lahko le o cenah. Tako naj bi bilo na začasnem delu v tujini okrog 800.000 jugoslovanskih delavcev skupaj z družinski člani; v Sloveniji se vrti ta številka odrog 80.000. In v naši občini? Od 1100 delaycev, kolikor jih je bilo še pred leti na tujem, se je ta številka znižala na okrog 460.

Kaj vse je gnalo naše delavce v tujino, vemo. Boljši zaslužek, želja po avtomobilu, nakupu kmetijske in druge mehanizacije, gradnja nove hiše in še marsikaj. Veliko tega so naši delavci v potu svojega obraza in večletnemu odrekamju uresničili in se potem za stalno vrnili domov. Nekateri še vztrajajo, vendar velika večina naših delavcev misli na skorajšnjo vrnitev. Samo še leto ali dve, marsikateri na glas razmišlja o svoji vrnitvi. Seveda je tudi nekaj posameznikov, ki so se poženili s tujkami ali s tujci in se vrasli v novo okolje. Ti so verjetno odpisani za domovino.

Naša občina, gospodarstvo, kmetijstvo, obrtništvo kaže drugačno podobo kot pa pred desetimi in več leti, ko so naši ljudje trumoma hiteli na tuje, posebnost v Zahodno Nemčijo. V tem obdobju je naše gospodarstvo zelo napredovalo. Tovarniški objekti so se razširili in potrebujejo nove delovne moči. V kmetijstvu uvažamo sodobne kmetije — tu mislimo predvsem na vzrejo goveje živine in z njo povezano mlekarstvo. Skoro neslutene možnosti so za zaposlovanje v malem gospodarstvu, kot pravimo obrtništvo. Pose-

bno nam primanjkuje obrtnikov v storitveni dejavnosti. Torej kruha dovolj za vsakega, ki se namerava vrniti v domovino. Da delo v tujini ni lahko, ve povedati marsikateri zdomec. Predvsem je pri tujih delodajalcih zahtevana stroga delovna disciplina. Pri tem bi se lahko pri nas od tujcev marsikaj naučili, saj vemo, da je pri nas delovna disciplina v marsikateri delovni organizaciji bolj šibka. Res je, da je delo na tujem boljše plačano, kot pa recimo pri nas, vendar pa mora tam delavec dati vse od sebe, da zaslužek opraviči. Seveda ne gre zadeve vsem posplošiti. Vendar je res, da bi tudi naš delavec ob izplačilnem dnevu prinesel debelejšo kuverto, če bi bilo delo bolje organizirano, večja delovna storilnost in več efektivnega dela.

Nekateri naši delavci so v tujini s svojimi družinami, zato marsikateri družini zadržujejo odhod v domovino šoloobvezni otroci. Seveda povzroča, vsaj v prvem obdobju, prešolanje otrok iz tujih na domače šole, težave. Toda otroci se hitro vključijo v domače okolje.

Malce drugače je z otroci, katerih roditelji, eden ali oba, so na delu v tujini. Takih otrok je

razmeroma še precej. Takim otroci so prikrajšani pri vzgoji in ljubezni roditelja, še v večji meri pa tam, kjer sta na delu v tujini oba roditelja. Blagostanje tem otrokom ne more nadomestiti tega, kar jim lahko nudijo starši. Prav to spoznanje je bilo med drugim za marsikatega našega zdomca motiv, da se je vrnil v domovino morda prej kot je nameraval.

Vrste naših delavcev, ki so na začasnem delu v tujini, se iz leta v leto bolj krčijo. Številni zdomci, ki še vztrajajo v tujini, čakajo, da bodo dopolnili dovolj let in si prislužili pokojnino. Za tiste, ki so se po nekaj letih dela v tujini za stalno vrnili domov, ostaja tujina le še spomin. Za nekatere le grenak spomin na prejšnjo garanje, neka-

teri so prinesli iz tujine bolezen, mnogi pa razočaranje, ki so ga bili deležni na tujem. Resnično velja stari rek, „da najboljši kruh doma se peče“. Domovina nudi varnost in tudi razmeroma dobro življenje za slehernega, ki hoče delati. Življenje teče naprej in bo čez nekaj let, recimo deset let, zabrisalo sledove za zdomstvom, ko bosta oče ali mati govorila svojim otrokom ali pa vnukom, kako je bilo takrat, „ko smo bili na delu v Nemčiji“. Spomini, ki pa so bili nekoč resnični, in so resničnost za tiste naše občane, ki so s takimi ali drugačnimi nitmi še privezani na tujino.

Bivanje na tujem pa si krajšajo z občasnimi obiski v domovini.

Koliko od vas, dragi rojaki, se bo dokončno odločilo letos za stalno vrnitev v domači kraj?

KAREL ORAŽEM

V programu dela ribniško AMD nima več dejavnosti v avtomobilskem rally športu, ki je pred leti dosegalo vidne uspehe tudi v državnem merilu.

Med številnimi boleznimi, ki tarejo človeštvo, je tudi mrzlica. Bolezen sicer, ki je že davno premagana in ne predstavlja posebne nevarnosti, pa vendar je bolezen.

Marsikdaj je bolezen le „bolezen“. Z boleznimi se navadno ukvarjajo zdravniki, torej strokovnjaki, z „boleznimi“ pa drugi, politiki, samoupravni organi, vodilni delavci.

Z eno takih bolezni, eno značilnih oblik mrzlic, smo se zadnje čase srečevali tudi v naših krajih. Posvečali smo ji mnogo pozornosti, besed in sestankov, pri njenem zdravljenju pa zdravniki sploh niso sodelovali. Niso bili namreč potrebni.

Medtem ko so potrebna za zdravljenje bolezni, tudi mrzlice, zdravila, bolnišnice in zdravilišča, za zdravljenje „boleznij“ in tudi te zadnje mrzlice vse to ni potrebno. Za zdravljenje panike, lakomnosti, lakomnosti in egoizma zdravila niso potrebna. Vsaj klasična lekarniška zdravila ne.

Beseda je o potrošniški mrzlici.

O. mrzlici, ki je naše kraje zajela sredi januarja, ki je v dobršni meri spraznila police v trgovinah in povzročila, da so se velike zaloge življenjsko pomembnih proizvodov (daleč preko sicer zahtevane eno ali dvomesečne zaloge) preselile v zasebne shrambe, milijonom mravelj in drugega mrčesa v veselje...

MRZLICA

Sploh se zadnje čase pogosto srečujemo s primeri potrošniške mrzlice, tako da je čas, da se s stvarjo prično rasneje ukvarjati psihologi. Včasih stvar povzroče nekontrolirane časopisne vesti (praški!), drugič napeta mednarodna situacija (v januarju), potem spet vsevedna ljudska domišljija po načelu „rekla — kazala“ pa spet morda domiselno prišepetavnje trgovcev („čujte, tega bo zmanjkalo, se bo podražilo...“). Ljudje pa verjamejo, posebno še, če je iz neuradnih virov, prišepnjeno na

uho od „dobro obveščene osebe iz dobro obveščenih krogov“. Pierre de Mariveaux je zapisal: „Mnogo ljudi verjame vse, če se jim to le prišepetuje!“ Na glas povedana resnica se nas ne prime toliko kot le s šepetom nakazana polresnica ali celo laž.

Tako smo imeli posla z mrzlico. Brez zdravil je prešla, v trenutku, čez noč, kot se je pojavila. Ostal pa je slab občutek egoizma, lakomnosti, paničnosti, občutek, da se ne znamo obvaladati, občutek, da nas je še vedno strah, kdo ve česa, morda tudi tega, da ne bomo imeli vsega, kar imamo danes in sedaj. Občutek, da še nismo pozabili časov, ko smo v vrstah čakali pred trgovino, ne da bi sploh vedeli, kaj prodajajo in kaj čakamo.

Samo — ob tem velja povedati še nekaj. To namreč, da na račun pretiranih nakupov tistih, ki imajo denar in predvsem prostor za skladiščenje, pogosto zmanjka dejansko za številne, ki si zaradi prostora ne morejo privoščiti niti zahtevane dvo-

mesečne zaloge osnovnih živil. In tako smo ponovno spet videli nemoč številnih delavcev ob pogledih na polne vozove in traktorje moke, sladkorja, olja... Mrzlica...

Bolezen je ozdravljiva, izkoreninjena še ni. Ostal je slab občutek, nelagodnost, grenko spoznanje o naši nezrelosti, omahljivosti, podvrženosti slabim vplivom, zgledom in namigom...

Potem pa nezadovoljni godrnjamo, ker v trgovinah tega ali onega ni... Negodujemo zaradi pomanjkanja ali slabe kvalitete mesa, ne pomislimo pa, koliko je v zadnjem letu samo krav in telet ostalo v kmečkih hladilnih skrinjah! Tudi to je potrošniška mrzlica. In sebičnost. To namreč, da smo tedaj, ko smo pol krave zložili v zmrzovalno skrinjo, pol jo ceneje kot pri mesarju prodali pod roko sosedom in znancem (kaj pa sanitarni predpisi in davki?), šli še k mesarju po meso za juho! Preveč smešno, da bi bilo res. Pa je bilo, res namreč!

F. GRIVEC

Prvi ali drugi letnik „Rešeta”?

Po izidu prve številke „oživljenega” Rešeta smo na različnih ravneh poskušali ugotoviti odmevnost, ustreznost ali neustreznost te oblike obveščanja. V uredniškem odboru, na predsedstvu skupščine, socialistične zveze in še marsikje drugod smo ocenjevali prvi korak, predvsem pa prisluhnili mnenjem občanov. Lahko jih strnemo v preprosto ugotovitev (ki nima nič skupnega s samozadovoljstvom), da je bil list dobro sprejet, prebran in razumljen. Ugotovili smo, da smo vsi skupaj potrebovali takšno obliko obveščanja, ki jo bo seveda treba nujno izpopolnjevati, dograjevati tako oblikovno kot vsebinsko in časovno. To pa je naš osnovni namen.

Med številnimi odmevi velja posebej zabeležiti pismeni prispevek Franceta Levsteka iz Ribnice, nekdanjega urednika „Rešeta”, predhodnika našega glasila iz leta 1961. Sporoča, da so v tem letu v okviru priprav na 1. ribniški festival izšle tri številke „Rešeta” (1. julija, 25. avgusta in 10. septembra), da je tedanje glasilo imelo uredniški odbor (v sedanjem „Rešetu” se niti ni predstavil!) in da je vsaka številka lista izšla v 1.000 iz-

vodih. Naročnikov je bilo 316; vsak krajevni odbor socialistične zveze, katere glasilo je „Rešeto” bilo, pa je imel na voljo za razdelitev še 50 izvodov.

Po treh številkah se je delo zaradi pomanjkanja denarja ustavilo. List je bil ustanovljen iz želje in potrebe po čim boljšem informiranju občanov, tako kot tokrat.

„Rešeto” v letu 1961 (urejali so ga Krista Kmet, Danilo

ODMEVI

Samsa, ki je predlagal tudi ime lista, Karel Oražem, Danilo Mohar, Jože Benčina, Bogo Abrahamsberg in France Levstek – odg. urednik) je bilo v informativnem smislu predvsem dopolnilo „Novicam”, glasilu SZDL občin Ribnica in Kočevje, ki so tedensko dokaj podrobno in tudi obširno obveščale javnost o vsem najpomembnejšem v naših krajih. V treh številkah je bila šele zasnovana politika, ki bi bila lahko uresničena, poglobljena in izpeljana šele v daljšem obdobju, kar lahko rečemo tudi za sedanjí poskus. Pravim poskus, ki bo uspel šele s prizadevnim in

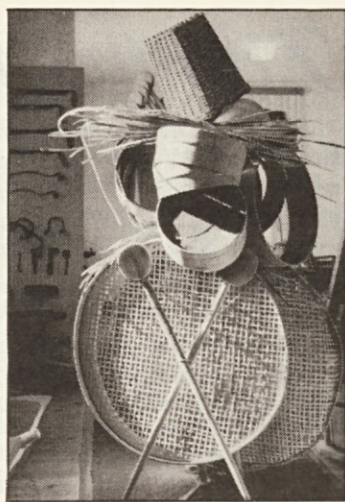
požrtvovalnim delom številnih sodelavcev, poročevalcev, novičarjev; denar je v takih primerih celo drugotnega pomena.

Prva številka tedanjega lista prinaša članke o turizmu v Ribniški dolini, o delu organizacij SZDL, o 20-letnici vstaje naših narodov, o muzeju v Ribnici, o stanovanjski skupnosti, nekaj misli o našem kmetijstvu, o nalogah sindikatov in socialistične zveze ter o telesnovzgojnih društvih in še posebej celostranski program proslav dneva borcev. Uvaja tudi zanimivo rubriko „Vsak zakaj ima svoj zato”, v kateri je bilo javno zastavljenih več vprašanj (zakaj je npr. pri Cenetu kava 4 din dražja kot drugod, zakaj so žepni nožki pri Opremi 40 din dražji kot v Galanteriji, zakaj mostna tehtnica v Ribnici še ni gotova, zakaj Partizan to leto nima letnega nastopa itd.) V naslednji številki zvemo nekaj odgovorov, npr. tudi to, da se je kava pri Cenetu pocenila, da bo tehtnica nared pred festivalom in da je uprava Partizana kriva, ker ni bilo letnega nastopa (sicer pa ne vemo, če je nastop bil tudi v naslednjih letih in zakaj ga, npr., tudi v sedanjih časih ni!)

Druga številka prinaša, tako kot tudi zadnja, predvsem članke o 1. ribniškem festivalu v septembru 1961, tradicionalno zastavljeni kulturni, gospodarski, turistični in etnografski manifestaciji Ribniške doline.

Pri snovanju sedanjega občinskega glasila smo se dolgo vrteli okrog imena, kar smo že zapisali. Naj ne mislijo sotrudniki „Rešeta” izpred devetnajstih let, kar smo jih pozabili, saj smo, končno, poimenovali sedanji list prav po tistem predhodniku, označili smo ga pa s 1. letnikom. Menimo, da ni neobhodno, da sedanje ponovno izhajanje občinskega glasila označujemo z drugim letnikom, nad čemer se tov. Levstek huduje. Ne gre namreč pozabiti, da se od 1. januarja 1964 imenuje „Rešeto” tudi naša občinska priloga (pravilneje polstran) v Dolenjskem listu, ki smo jo ob združitvi Novic v Dolenjskim listom poimenovali tudi po onem prvem „Rešetu”. Torej bi morali po tej logiki upoštevati tudi vse letnike Dolenjskega lista!

Vendar ne gre za to. List bi lahko poimenovali tudi kako drugače, kar verjetno mnogim spet ne bi bilo prav (saj pozna-

mo tisto Prešernovo o slikarju Apelu?). Morda komu tudi ne bo všeč ribniški grb v naslovu lista, češ da takih rib, kot je narisana v grbu, v naših vodah sploh ni. Prav, vse to je mogoče. Vsak poskus je izkušnja, izkušnja pa je šola, katere lekci- je veliko stanejo, pravi nek italijanski pregovor.

Osnovni namen pa je, ne pozabimo tega, čim popolnejše informiranje občanov. Cilje nas vseh, ne pozabimo! Naša samoupravna, socialistična prihodnost, katero bomo dosegli in ustvarili še lepšo lažje, če bomo o svojih nalogah in hotenjih dobro obveščeni. V tem je tudi vrednost izkušenj, na katerih gradimo akcijo. Nagrada za dobro akcijo pa je, da bo le-ta tudi dobro opravljena, je dejal filozof Seneka že v 1. stoletju.

Ni bil namen polemizirati, pač pa želimo pozvati vse in vsakogar, ki se čutijo sposobne, odgovorne in dolžne obveščati delovne ljudi, da to store preko našega glasila, pa čeprav nosi v svojem naslovu letnik, ki ni vsem po volji. Saj vemo – zaradi obveščanja, zaradi dobre in učinkovite akcije, za danes in še bolj za jutri.

UREDNIK

Pravna pomoč občanom

Vse občane Ribnice, ki se poslužujejo pravnih nasvetov pri službi pravne pomoči na skupščini občine Ribnica, obveščamo, da je razpored do polletja naslednji:

marec – 15. in 19.

april – 9. in 23.

maj – 7. in 21.

junij – 4. in 18.

Pravnik sprejema stranke v prostorih občinske skupščine vsakega navedenega datuma od 15.00 do 16.00 ure.

Želimo opozoriti vse, ki prihajajo s problemi iz delovnih razmerij, da pravnega nasveta ne bodo dobili, ker je dogovorjeno, da pokriva to področje ter nudi pomoč in daje informacije družbeni pravobranilec samoupravljanja. Vsi, ki bi se želeli obrniti k njemu po nasvet, lahko to opravite vsak dan, razen srede, od 7.00 do 13.00 ure, v prostorih na Trgu Veljka Vlahoviča. Upoštevajte obvestilo, ker boste le na ta način svoj problem najhitreje rešili!

Razen tega obveščamo občane, da deluje pri skupščini občine komisija za vloge in pritožbe, na katero lahko naslavljate ustrezna vprašanja in pritožbe, ki bi se nanašale na delo posameznih organov, organizacij, ustanov ali posameznikov na vse tisto, kar menite, da ni bilo pravilno izvedeno.

Ne poslužujte se možnosti, da pritožbo neposredno pošiljate na kabinet predsednika republike v Beograd ali na komisijo za vloge in pritožbe pri izvršnem svetu Skupščine SRS v Ljubljano! Na ta način le izgublajte čas, saj vaš primer ne bo rešen tako dolgo, dokler ne bo občinska komisija dala svojega mnenja. To pa pomeni, da bi lahko le-ta vašo zadevo rešila že od vsega začetka in bi odpadlo neprijetno čakanje, jeza in mišljenje, da bo vaše težave in probleme rešil nekdo izven občinskih meja, nekdo od „zgoraj”.

FRANC ŽELEZNIK

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica – Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov – Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelc, Alojzija Zakrajšek in France Železnik (tehnični urednik) – Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861-090, 861-091) – Grafična priprava: DITC Novo mesto; TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.